Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 45 (17168) | 1986 оной февралиин 23, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

...Э ОРОНДОО ...А ХЭНЭБДИ

...ҮНДЭР ШАДАБАРИИН, ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ...Д ШАНГА, СЭРЭГШЭДЭЙ ЭМХИДХЭЛ БОЛОН ...НТАЙ, ТЭДЭНЭЙ ПАТРИОТИЧЕСКА БОЛОН ИН...ЛЬНА УЯЛГАДАА ҮНЭН СЭХЭ БАЙЛГЫН, ...ТАЛАҺАА ЭРХИМЭЭР ХАНГАЛГЫН БАТА ҮН...Э СОВЕТ ЗЭБСЭГТЭ ХҮСЭНҮҮДЭЙ ДАЙШАЛХЫ ...ЖЫЕ БҮРИДХЭХЭ ТАЛААР КПСС СААША... ҮРГЭЛЖЫН АНХАРАЛ ХАНДУУЛДАГ БАЙХА» ...э Союзай Коммунис партиин Программын ...гын проект соо аржыса бэшээтэй. Ажалша ...үзэмжэдэ табигдаһан шухала удха шанартай ...соо манай арадай Эхэ орондоо дуратайгаар, ...сурталтайгаар залуу үетэноо һурган хүмүү... тухай хэдэхэн үгөөр хэлэгдэһэн байна.

...ябриин түйлалтануудые хамгаалхаар Зэбсэгтэ ...банда мордоһон хүбүүднай аха нүхэдэйнгоо ...шадабари мэргэжэл үсэд нэтэрүүгээр шудалан, ...эдхэлээ үдэр бүри дээшэлүүлхые оролдоно. ...артияа нягтаар тойрон жагсаһан Эхэ оронойн... Хүсэнүүд совет арадтаяа нэгэн адли һанал ...уялгата албаяа дүүргэжэ ябадаг юм. Тиихэдээ ...а бэрхэ арад түмэнэйнгоо 1945 ондо түйлаһан ...ые, совет арадай амгалан байдалые нюдэ... мэтэ аршалан хамгаалха нангин уялгадаа ...һанаа эдэ үдэрнүүдтэ элирхэйлэн мэдүүлнэ.

...хэ ороноо сахин хамгаалха, Зэбсэгтэ Хүсэнүү...хэ тухай пролетариадай агууехэ багша В. И. ...аа бодолнууд партиин XXVI съездын, мүн ...омитедэй удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэ...КПСС-эй Программын шэнэ найруулгын проект ... Конституци соо алтан үзэгүүдээр бэшэгдэнхэй. ...роной ажалшад, тэрэнэй баатар габьяата сэ...ын түрүү үзэл бодолтой арад зон дайшалхы ...холо ойгуур суудаа гаргаһан Совет Зэбсэгтэ ...Далайн-Сэрэгэй Флодой байгуулагдаһаар 68 ...ндэрые баяр баясхалантайгаар, ажал хүдэлмэ...атайгаар тэмдэглэжэ байна. Эдэ үдэрнүүдтэ ...най ажалшад, совет сэрэгшэд ажабайдалай ... нэгэ хуудаһа нээхэ Коммунис партиингаа ... зорюулагдаһан ажалай вахтада жагсанхай.

...ябриин асарһан эрхэ сүлөө хамгаалхаар хо...байгты!» гэһэн уряа доро, социалис мүрысөөн ...лодой сэрэгшэдэй дунда дэлгэрэнхэй. Эдэнэр ... съездын нээгдэхэ, мүн Совет Арми, Далайн...ой мүндэлһэн үдэрые һурапсалдаа, дайшалхы ...ческэ бэлэдхэлдээ эрхим амжалтатай угтаха ... табина. Энэньшье ойлгосотой. Ушарынь хэ...а албанда мордохынгоо урда тээ хүбүүднай ...зарнуудта гү, али район, колхоз, совхозуудта ...хадаа, оборонно-ниитын, сэрэгэй-патриотическа ... хүдэлмэритэй һайнаар танилсанхай, тусхай ...нхай байдаг лэ. Гүрэн түрын удха шанартай ...мжээ ябуулгануудые районуудай сэрэгэй ко... ВЛКСМ-эй райкомууд, илангаяа ДОСААФ-ай ...иитын эмхинүүд болон ветерануудай соведүүд ... үнгэргэжэ байдаг.

...кын залуушуулые сэрэгэй албанда бэлдэхэ хэм...үүдта дайнай ветерануудай соведэй гэшүүд го...мжа үзүүлдэг. Тэдэнэй дундаһаа Улаан-Үдэ хо..., Загарайн, Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын, Захаа...рьска, Железнодорожно районуудай ветерануу...й эдэбхи үүсхэлтэ хүдэлмэриие магтамаар. Эдэ...мжээ ябуулгануудаа партиин райкомуудай, совет ...үтэлбэри доро үнгэргэжэ, эмхидхэжэ байдаг ...уряадай АССР-эй сэрэгэй комиссариадай поли...ай начальник В. И. Жуков магтаа һэн.

...гата албанда залуушуулые бэлдэхэ талаар рес... дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Загарайн район ... эзэлжэ, КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй ...й Соведэй дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шан... болоо. Удаадахи хоёр һууринуудые Мухар...анскын районууд эзэлһэн байна.

...э түрүү һуури эзэлһэн Загарайн районһоо сэрэ...ошоһон залуушуул бултадаа ГТО-гой нормо ту...үүдтай, спортын элдэб зүйлнүүдээр разрядууд... класс болон дунда һургуули дүүргэһэн үнэм...аг юм. Эдэнэр албанда ошоһон түрүүшын үдэр...хүшэр хүндэ замые ядабаригүй дабажа, богони ...соо «Дайшалхы болон политическэ бэлэдхэлэй ...эн тэмдэгтэ хүртэдэг байна. Эдэ бүгэдэһөө тоб..., районой эмхи зургаанудһаа гадна районой ... соведэй сэрэгэй комиссариадта туһаламжа ...р эмхидхэһэн хэмжээ ябуулганууд горитой нү...эшэ.

... хамгаалхаар хододоо бэлэн байхаар залуу үе...хэ тухай В. И. Ленинэй хэлэһэн захяа заабари... дээрэнь бэелүүлхын түлөө Коммунис партиин ...олдожо байдагые олониитэдэ ойлгуулжа байха ...талай, ниитэ, политическэ хүдэлмэриин гол шу...үүдай нэгэн болоно.

...оо алба хэнэбди» гэһэн дамжуулга радиогоор ...евизорээр харадаг болонхойбди. Эдэ дамжуул...гэй округуудһаа абтаһан мэдээсэл хүн бүхэниие ... болоо. Илангаяа манай Забайкалиин округой ...һайн бэлэдхэлтэйгээр албаяа дүүргэжэ ябаһан ... абахадаа, аргагүй баясадаг, урмашадаг гээшэ...мнай хүбүүд уялгата албандаа байхадаа ооһэды...ан талаһаа харуулжа, тоонто нютагаа нэрлүүлэн, ...тэн нүхэдоо баясуулна ха юм. Жэшээнь, сэрэ...ошоһоо урид Бэшүүрэй районой арадай гэгээ... жолоошоноор хүдэлжэ ябаһан П. Я. Петров, ...ьск хотын автобазада слесареэр хүдэлһэн И. Г. ...дын районой Үхэр-Шулуун тосхоной Ю. Н. Ос...обайкальск хотын П. Н. Третьяков, Хурамхаанай [illegible]

...Н ХҮНДЭТЭЙ ХЭРЭГЫНЬ МҮН» — гээд КПСС-эй ...шэнэ найруулгын проект соо хэлэгдэнэ. Хүндэтэ ...гэжэ ябаһан сэрэгшэдые болон дайнай ветера...т Арми, Далайн-Сэрэгэй Флодой һайндэрөөр

...СТРЭЙ АМАРШАЛГА

...н ба Далайн-... байгуулагда... ойтой даша... ...СР-эй оборо... ...оветскэ Союзай ... Соколов бүхы совет сэрэгшэдые, офицернүүдые, генералнуудые, адмиралнуудые, совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй ветерануудые халуунаар амаршалба.

КПСС-эй XXVII съездые УГТУУЛАН

ИЛАГШАД ТОДОРБО

Улаан-Үдын ашаанай автотранспортна 2-дохи предприятиин коллективтэ КПСС-эй XXVII съездые угтуулан дэлгэрһэн мүрысөөндэ илагшад тодорбо. Эдэмнай хадаа Г. К. Кабуновай хүтэлбэрилдэг жолоошодой, мүн Е. Л. Колесниковэй толгойлдог заһабарилгын албанай модошо дархашуулай бригаданууд болоно.

Үнинэй жолоошон Геннадий Константинович Кабуновай бригада 1980 ондо байгуулагдаа һэн. Бүридэлдэнь 14 хүн ородог. Промышленна эд бараа, эдеэ хоолой зүйлнүүдые город, республика соогуураа тусхай фургонуудаар зөөдэг юм.

Энэ бригадада 1984 ондо ашатай туһатай үүсхэл мүндэлөө һэн. Тэдэнэр фургонуудта тусхай прицепүүдые шагтагалжа жолоодохо гэжэ шиидэээ бэлэй. Ажалай бүтээсэ иигэжэ эрид дээшэлээ, жолоошодой салин хүлһэндэшье нүлөөлөө һэн. Бригадын гэшүүд П. И. Малютин, П. Г. Кириллов, Н. И. Лепин гэгшэд предприятиин бүхы жолоошодто жэшээ боломоор хүдэлдэг онсо шабдабаритай жолоошод юм. Партиин съездые угтуулан хоёр һарынгаа түсэб бригадынхид урьдшалан дүүргээ. Онсолбол, ашаа зөөхэ түсэбөө 113,5, ашаанай эрьесын түсэб 102,2 процент дүүргэжэ амжаа.

Энэ ехэ мүрысөөндэ шалгарһан Е. Л. Колесниковэй бригада кузовуудые заһабарилжа, жолоошодой һаадгүй рейснүүдтээ гаралгые хангадаг зантай. Эдэнэр халаан бүринингөө даабариие 115 — 120 процент дүүргэжэ амжадаг. 6 хүнһөө бүридэһэн энэ бригадада хүмүүжүүлгын, ойлгуулалмжын хүдэлмэри һайнаар ябуулагдадаг, шанарай түлөө тэмсэл һулададаггүй юм. Амжалта туйлаха хэрэгтэ бригадын гэшүүд К. А. Вишняков, Н. П. Кириллов гэгшэд ехэ хубитаяа оруулаа.

Партиин съездын нээгдэхэ үдэр хоёр бригадын түлөөлэгшэдтэ дамжуулгын улаан вымпелнүүд хэтын хадагаламжада барюулагдаха, хүн бүхэнэйнь Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаха юм.

Л. СВЕРДЛИК.

ЭМХИТЭЙ, ЭБТЭЙГЭЭР

Хяагтын районой колхоз болон совхозуудта 12 мянган хурьган абтаад түлжүүлэгдэжэ байна. Алтайн совхоздо эгээн олон — 2500 хурьган абтанхай.

Түл абалгын энэ жэлэй кампаниин үедэ дээрэ үргэгдэһэн забһартай шалануудтай таһалгануудсоо хурьга абаха дүй дүршэл эндэ үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэнэ. Иимэ таһалгануудсоо түлжүүлэгдэһэн нарай хурьгад дороһоо хүйтэ абажа үбшэндэ нэрбэгдэхэгүй, тиимэһээ гарзалхагүй болоно бшуу. Район соо эхэ хонидой зуун отарын 56-дань иимэ таһалганууд түхеэрэгдэнхэй юм.

Хяагтын совхозһоо Борис Гендунович, Анна Дамдиновна Санжиевтан 240 гаран хурьга абаад, шэнэ дүй дүршэлөөр түлжүүлжэ байна. Хурьгадынь өөдэргэн, түргэн томо болоно. Эхир хурьгадшье олон. Тиимэһээ эдэ хонишод хонин бүриһөө хурьга түлжүүлхэ уялгаяа сүм дүүргэхэ гэжэ найдагдана.

Энэл совхозой хонишод, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Пурбо Пурбуевич Самданов, Нима Дашиевич Самбуев болон бусад түл абалгын кампаниие эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна.

«Пограничный» совхозой Сүбэгтын отделенидэ ахалагша хонишон, партиин гэшүүн Бимбацу Батомункуевна Минжеева наһанайнгаа амаралтада гараһаар хоёр жэл болоһоншье һаа, ажаллаһан зандаа. Зуун эхэ хонин бүриһөө 103 хурьга абажа түлжүүлдэг байһан, энэ жэлдэшье зуутанай тоодо ороходо уялга абаһан байна.

— Манай отделениин эхэ хонидой отарануудай хонишод бултадаа зуун эхэ хонин бүриһөө 90—92 хурьга абажа томо болгохо уялга абанхай, — гэжэ отделениие эрхилэгшэ, коммунист Бальжинима Нимаевич Найданов хэлээ һэн.

С. ТЮЛЮКИН.

КПСС-эй XXVII СЪЕЗДЫН НЭЭГДЭХЭ ТУХАЙ

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVII съезд февралиин 25-да үглөөнэй 10 часта Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо нээгдэхэ юм гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет съездын делегадуудта мэдээсэнэ.

1987 ОНОЙ ГРАФИГААР

Үйлэдбэриин «Бурятшвейбыт» нэгэдэлэй хубсаһа заһабарилан шэнэлдэг ательегэй олон оёдолшод КПСС-эй XXVII съездые угтуулан абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байнхай. Оёдолшод Татьяна Романовна Данилова, Анна Трифоновна Яковлева гэгшэд, жэшээлхэдэ, 1987 оной август һарын графигаар ажаллажа байна. Тиихэдэ бэрхэ оёдолшод Г. Е. Рыжакова, Т. М. Вершинина, Р. Д. Солодухина, Е. Л. Родовикова, Улаан-Үдын Советскэ районно Соведэй депутат Н. И. Четвертных, «РСФСР-эй хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэһэн нэрэ зэргэтэй Л. И. Петрович гэгшэд байгша оной июль һарын түсэбөөр ажаллана.

«Ажалайнгаа амжалтануудые түрэл партиингаа XXVII съездэ зорюулнабди,— гэжэ манай түрүү оёдолшод мэдүүлнэ.

Е. НАПРЕЕНКО,

ШАЛГАРАГШАД ОЛОШОРНО

Үбэлжэлгын үедэ һү ехээр һааха тэмсэл Захааминай районой Цакирай совхоздо улам үргэдэнэ. Социалис мүрысөөнэй һүүлэй дүнгөөр үнинэй һаалишад Намжил Гармаевна Цоктоева, Антонида Бадмаевна Ринчинова гэгшэд хамагһаа ехээр һү һаажа эрхимлэнэ.

Түрүүшүүл үбэлэй һарануудта сагаан эдеэ ехээр үйлэдбэрилхын тула нэн түрүүлэн үнеэдээ шэмэ шанартай тэжээлээр хооллуулжа, һайнаар харууһална. Мүн эндэ тугалнуудтаа искусственна аргаар бэлдэгдэһэн һү, ууараг үгэхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа, гүрэндэ үнеэнэй һайн шанартай һүн ехээр тушаагдана.

М. ОЧИРОВ,
манай штатнабэшэ корр.

УРАГШАТАЙ ЯБАЖА, УРМАТАЙ БУСЫТ!

Үглөөгүүр үшөөл жабартай, хүйтэншэг байба. Гэбэшье борложо, харлашаһан саһан, шубуудай хонгёохон дуугаа таһалгаряагүй хангюурдаха үглөөнэй сэлгеэндэ холоһоо соностожо, хүлеэгдэһэн хабараймнай ерэжэ байһые һануулаадхина.

Иимэл үглөөгүүр Улаан-Үдын аэровокзалай газаа хүн зон олоороо сугларанхай. Областной партийна организациие түлөөлһэн КПСС-эй XXVII съездын делегадуудые ниислэл Москва үдэшэхэеэ тэдэнэр ерээ ха юм. Суглараагшадай дунда республикымнай партийна, совет болон ажахын органуудай, ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, түрэл гаралнуудынь, нүхэдынь харагдана. Булта согтой, хүхюутэй, наада зугаа дэлгэнэ.

Энэ үедэ дүтэшэг байһан Хориин районой суута хонишон, Ажалай Алдар Солын III, II шатын орденуудтай Г. М. Бимбаевтай хэдэн үгөөр андалдабабди.

— Георгий Мархаевич, ямар һанал бодолтойгоор съездэ мордохотнай гээшэб?

— Республикынгаа коммунистнуудай иимэ ехэ этигэл найдабарида хүртэһэндөө ехэ баяртайб. Энэмнай партиин түүхэдэ онсо һуури эзэлһэн съезд болохонь. КПСС-эй Программын шэнэ найруулга, партиин Уставта хубилалтанууд оруулагдажа баталагдан абтахань ха юм. Мүн оронойнгоо саашанхи хүгжэлтын гол шэглэлнүүдые баталха хэрэгтэ хабаадаха, тэдэниие шиидхэлсэхэ гээшэ тусгаар лэ хэрэг болохо ха юм. Юрэдөө, сэдьхэл дүүрэн, һанаан тэгшэ мордохом. Эгээн харюусалгатай хаһа— түл абалга эмхитэйгээр үнгэржэ байна. Манай отарынхид зуун эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абаад, һайнаар түлжүүлжэ байна.

Делегадуудай дунда үндэр, нарин бэетэй Анатолий Кузьмич Шевченко илгарна. Энэмнай Холбоолжоной шулуу нүүрһэнэй уурхайн экскаваторна бригадын бригадир юм.

— Манай бригадын гэшүүд съездын нээгдэхэ үдэр болотор байгша оной хахад жэлэй түсэб дүүргэхэ гэһэн уялга абаһан байгаа. Тэрэнээ мүнөө бэелүүлбэ. Ерэхынгээ урда суг хүдэлдэг нүхэдтэеэ ошожо уулзаа һэм. Тэдэнэр бултадаа съездын үдэрнүүдтэ хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар ажаллажа, халаанайнгаа даабари үлүүлхэ байһанаа мэдүүлээ. Намдашье тэдэнэр олон захилнуудые үгөө. Тэдэнииень бэелүүлхые оролдохоб, —гэжэ А. К. Шевченко хөөрэнэ.

9 час. 40 минута. Самоледто һуулган эхилжэ, делегадууд трап дээрэһээ гараа үргэн «Баяртай» гэһэн тэмдэг үгөөд, самолет руугаа оробо.

Уданшьегүй ТУ-154 хүхэ сэнхир огторгой өөдэ дүүлин шуумайжа, Москва тээшэ шэглэн дабшаба.

«Дахин уулзатараа баяртай!» — гэһэн үгэнүүд соностоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: КПСС-эй XXVII съездын делегадууд самоледто һуухынгаа урда.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Хүдөө ажахын шэнжэлэл

ҺАРА ХАХАДАЙ ДҮНГҮҮД

Түсэбтэ арбан хоёрдохи табан жэлэй түрүүшын жэлэй нэгэдэхи кварталай даабари амжалтатайгаар бэелүүлжэ, партиингаа түүхэтэ XXVII съездые эрхим илалтаар угтахаар эрмэлзэһэн республикымнай малшад, һаалишад, шубуушад үнгэрһэн дүшэн табан хоногой туршада онсо эршэмтэйгээр ажаллажа гараа. Буряадай АССР-эй Статистическэ управлениин суглуулжа согсолһон тоо, мэдээнүүдые зэргэсүүлэн харахада, 1986 оной февралиин 15-най байдалаар республикымнай колхоз, совхозууд гүрэндэ мяха, һү, үндэгэ тушааха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые хахадлаһан байна. Энэ хугасаа соо эдеэ хоолой шухала продуктнуудые үйлэдбэрилжэ бэлэдхэхэ талаар олохон районууд нёдондонойхиһоо урагшатай ябана. Жэшээлбэл, Тарбагатайн, Хурамхаанай, Зэдын, Хэжэнгын, Баргажанай районуудай ажахынууд үнгэрһэн хугасаа соо мяха тушаалгаяа нёдондоной энэ үеынхиһөө хоёр дахинаар дээшэлүүлээ. Тиихэдэ һүүлэй хахад һарын туршада Загарайн районой ажахынууд 237 тонно, Кабанскын район — 192, Яруунын районой колхоз, совхозууд 181 тонно мяха бэлэдхэлэй пунктда оруулаа. Бүхыдөө энэ үедэ республикымнай районуудһаа 1424 тонно мяхан гүрэндэ тушаагдаһан байна.

Тиин гэһээ Бэшүүрэй, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй районуудай ажахынууд гүрэндэ нёдондоной энэ үеынхиһөө мяха багаар тушаагаа.

Съездын хүндэлэлдэ зорюулагдаһан социалис мүрысөөндэ оролсоһон һаалишаднай үнеэдэй һү шэмэ дээшэлүүлхын тула горитойхон оролдолго гаргана. Республикын бүхы шахуу районууд үнгэрһэн хугасаа соо һү гүрэндэ тушаалгаяа нёдондонойхиһоо нилээд дээшэлүүлээ. Эндэ гансал хоёр — Ахын, Тарбагатайн районууд сагаан эдеэ бэлэдхэлгээ доошолуулаа.

Һүүлэй мэдээгээр Хойто-Байгалай, Түнхэнэй, Ивалгын районуудта үнеэдэй һү шэмэ нэмэнэ. Харин Хурамхаанай райондо эрид доошолонхой. Мүн Сэлэнгын, Хяагтын, Хэжэнгын, Захааминай, Яруунын, Баунтын, Баргажанай районуудай колхоз, совхозуудта үнеэдэйнь һү шэмэ доогуур байһан зандаа.

Тахяагай үндэгэ суглуулжа бэлэдхэхэ талаар республикымнай шубуушад урагшатай. Һүүлэй 15 хоногой туршада Ивалгын тахяашад хамагһаа ехээр үндэгэ тушаагаа.

Мүнөө республикымнай малшад, һаалишад, хонишод, шубуушад, гахайшадай урда малайнгаа үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ, һүрэг адууһа малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ, гүрэндэ имагтал һайн шанартай продуктнуудые тушааха зорилго табигдаад байнхай.

РЕСПУБЛИКЫН РАЙОНУУДТА МАЛ АЖАЛАЙ ПРОДУКТНУУДЫЕ ХУДАЛДАХА НЭГЭДЭХИ КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБЭЙ ХЭР ДҮҮРГЭГДЭЖЭ БАЙҺАН ТУХАЙ 1986 ОНОЙ ФЕВРАЛИИН 15-НАЙ МЭДЭЭН

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Районууд	Мяхан	Һүн	Үндэгэн
Баргажанай	38	51	—
Баунтын	114	63	—
Бэшүүрэй	21	46	—
Зэдын	41	47	71
Яруунын	80	54	—
Загарайн	46	48	89
Захааминай	82	43	—
Ивалгын	67	46	50
Кабанскын	32	43	—
Хэжэнгын	77	44	—
Хурамхаанай	27	40	—
Хяагтын	16	51	—
Мухар-Шэбэрэй	12	48	—
Ахын	60	37	—
Прибайкалиин	24	48	—
Хойто-Байгалай	63	65	—
Сэлэнгын	72	49	—
Тарбагатайн	45	43	—
Түнхэнэй	49	51	—
Хориин	83	50	70
Республика бүхыдөө	46	47	50

...УРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

...ын Верховно Со...диумэй ээлжээтэ ...эрэ «Городуудта ...ышленна түбүүдтэ ...олон кооперативна ...иимаа хүгжөөхэ та...ликын арадай де...Соведүүдэй хүдэл... асуудал зүбшэн ... Городуудай хүн ...хоолоор хангал...үүлхэ хэрэгтэ шу...ри боложо үгэхэ ...оломжонуудые Ху...маанай министер...опсоюзай правлени ...адай депутадуудай ...ведүүдэй гүйсэдко... дүүрэнээр хэрэглэ... тэмдэглэгдээ. Дэл...эрэ мяха, һү, хар...н худалдаха хэрэг... совхозууд болон ...хын бусад предприятинууд үргэнөөр хабаадуулагданагүй, хамһабариин ажахытай хүнүүдтэ ургуулһан ургасаяа, тэжээһэн малаа худалдахадань туһа хүргэнэгүй гэжэ шүүмжэлэгдээ. Эдэ дутагдалнууд богонихон болзорто усадхагдаха зэргэтэй. Дэлгүүрнүүдэй болон хүдөө ажахын продуктнуудые наймаалдаг магазинуудай материально-техническэ үндэһэ һууриие хүгжөөхэ, эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдаха тухай хэлсээнүүдые хүн зонтой, ажахынуудтай уридшалан баталжа, тэдэнэй эдэбхи үүсхэлые урмашуулхын тула хүн зондо шухала хэрэгтэй эд бараа дурадхаха, кооперативна худалдаа наймаанай газарнуудта барилга хэхэ түсэбүүдые дүүргэхэ шухала гээд Президиум тэмдэглээ.

Арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа ехээр гаргаха, шанарыень һайжаруулха талаар республикын промышленна предприятинуудай хэһэн хүдэлмэри тухай асуудал Президиумэй заседани дээрэ хэлсэгдээ. Үнгэрэгшэ 1985 ондо иимэ эд бараа үйлэдбэрилхэ түсэб 101,2 процент дүүргэгдэһэн байбашье, эрид һайн хубилалтанууд болоогүй. Худалдан абагшадай эрилтэнүүдые хангахын түлөө, хүн зоной дура буляама шэнэ, олон янзын, эрхим шанартай эд бараа гаргаха асуудалнуудта зарим министерствэнүүд, албан зургаанууд, нэгэдэлнүүд болон предприятинууд ёһотой анхаралаа хандуулнагүй гээд Президиумэй гэшүүд шүүмжэлбэ. Үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэдэ материал багаар гаргашалха, үйлэдбэриие шэнэлэн һэльбэжэ, үндэр бүтээсэтэ оньһон техникэ тодхохо, нютагай түүхэй эд үргэнөөр хэрэглэхэ шухала гэжэ заседани дээрэ үгэ хэлэгшэд тодорхойлбо. «Электромашина», «Теплоприбор», авиационно, судна бүтээлгын болон бусад заводууд хүн зондо хэрэгтэй эд бараа үшөө ехээр үйлэдбэрилхэ аргатай. Зарим предприятинуудай үйлэдбэрилдэг зүйлнүүд хуушарһан хэлбэритэй, үзэмжэгүй байдаг, үнэ сэнгынь хямдарангүй, үни удаан саг соо магазинууд болон складуудта хэбтэнэ. Мебель, оёмол хубсаһан, аяга амһарта, хүүгэдэй нааданхай болон бусад эд бараагаар хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжэ бүрин дүүрэнээр хангагданагүй. Худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүн зоной захил эрилтэнүүдые шэнжэлжэ, олондо тон хэрэгтэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилэгшэдтэ захиха уялгатай. Республикын Госплан, министерствэнүүд, албан зургаанууд, нютагай Соведүүд үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые саг үргэлжэ хинажа, хубилалтануудые оруулжа байха, түсэб, даабаринуудаа бэелүүлхын түлөө предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ уялгатай гээд Президиумэй заседани тэмдэглээ. Үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэ хадаа ажалшадай ажаһуудалые һайжаруулгын гол шэглэлнүүдэй нэгэн мүн, ушар тиимэһээ энэ асуудалда анхаралаа арадай депутадуудай нютагай Соведүүд, тэдэнэй харьяата предприятинууд саг үргэлжэ хандуулха зэргэтэй.

Верховно Соведэй Президиум республикын арадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй 1985 ондо ябуулһан эмхидхэлэй хүдэлмэри тухай асуудал зүбшэбэ. Үнгэрэгшэ оной февраль һарада Буряадай АССР-эй нютагай Соведүүдтэ 10 мянга гаран депутадууд һунгагдаһан юм. Партиин ЦК-гай шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, нютагай Соведүүд, арадай депутадууд хүдэлмэреэ нилээд эдэбхижүүлээ, гэбэшье зарим Соведүүдэй гүйсэдкомууд ажал хүдэлмэреэ зохёохы ёһоор эмхидхэжэ, бүхы арга боломжонуудаа элсүүлжэ шаданагүй гээд тэмдэглэгдээ.

Заседани дээрэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудай һунгалтынгаа округуудта ябуулһан хүдэлмэриин дүнгүүд согсологдоо, мүн бусад олон асуудалнууд шиидхэгдэбэ.

СОВЕТ АРМИИН ОЙН БАЯРТА ЗОРЮУЛАГДАБА

Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой 68 жэлэй ойдо зорюулагдаһан олониитын хабаадалгатай баярай суглаан уржадэр Улаан-Үдэдэ болобо. Тэрээн дээрэ нүхэр Н. Ф. Кизюн элидхэл хэбэ.

Суглаанда хабаадагшадта зорюулагдажа һайндэрэй ехэ концерт харуулагдаа.

УНШАГШАДТАЯА УУЛЗАЛГАНУУД

Анаагай совхоз: АШАТАЙ ХОЛБООН БЭХИЖЭГ

Газетэ уншагша хоёрой хоорондо нарин нягта холбоо барисаа байгуулангүйгөөр үдэр бүринтэгөө газетын хуудаһануудые бүри һонирхолтой болгохо гэшэ орёо хэрэг гээд үнинэй мэдээжэ. Тиимэһээ манай редакциин коллективтэ захилшадтаа уулзаха байхые оролдодог лэ гэшэ. Урданьшье нүүдэл редакцинуудые үнгэргэдэг, газетэдэ захилай болоо байхадань уулзалгануудые эмхидхэдэг һэмди. Зүгөөр мүнөө мэтээр олоороо гарижа, хэдэн хоногой туршада ябадаггүй байгаабди гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Манай газетын редколлеги болон партиин Хоринин райком Анаагай совхозой ажалшадтай уулзалгануудые үнгэргэхэ шиидхэбэри абажа, тус ажахын дирекци, партком, профком, комсомолой комитет халуунаар дэмжэһэн байна. Тиигэжэ тус ажахын отделени бүхэндэ сошоко, малшадаар багшанараар, һурагшадаар, ажалай болон дайнай ветерануудаар уулзаһан байнабди. Эдэ уулзалгануудта үдэ олон һонин юумэ дуулажа, мэдэжэ абаабди, газетэдэмнай хэрэгтэй дурадхалнуудые хадуугаабди.

Энээн тухайгаа тусхай хуудаһандаа бэшэжэ, уншагшадайнгаа анхаралда табибабди.

Уулзалгануудта хабаадагаар үнгэрдэг байгааб гэбэл, редакциин хүдэлмэрилэгшэд: редакторэй орлогшо, уран зохёолшо Ц. Цырендоржиев, бэшэгшэдэй таһагые даагша Б. Дымбрылова, соёлой болон һургуулинуудай таһагай корреспондент, поэт Б. Жанчипов, фотокорреспондент С. Балдуев гэгшэд коллективэйнгээ ажал хэрэгүүд тухай хөөрэжэ үгэдэг байгаа. Удаань редакциин уран зохёолшод һүүлэй үеын бүтээлнүүдые уншажа үгэдэг һэн. Уулзалгада хабаадаһан уншагшад һанамжа, дурадхалнуудаа оруулжа, олон тоото асуудалдань харюусахашье саг тудаа ааб даа. Юрэнхыдоо бүхы уулзалганууд һонирхолтойгоор, бүтэмжэтэйгээр үнгэроо гээд онсо тэмдэглэхэ шухала. Энэ хэрэгтэ Анаагай совхозой парткомой секретарь Б. Д. Цыреновэй (һая тэрэ РАПО-гой Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшоор томилогдобо) габьяа горитой, тиимэһээ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэбди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Буряад үнэн» газетын һургуулиин ба соёлой таһагай корреспондент, поэт Булат Жанчипов Онинборскын дунда һургуулиин һурагшадтай уулзалга хэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЗОРИЛГОНУУДАЙ ЕХЭ

Үнгэрэгшэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй хугасаа соо манай совхозой коллектив урдаа табигдаһан зорилгонуудые хүсэн түгэс дүүргэжэ шадабагүй. Үйлэдбэриин элдэб һэлбэринүүд дээрэ дүтүү дүүргэлтэ олоор дайралдаа. Эдэ бүгэдые бүхыдэнь үсэдхэн, энэ шэнэ табан жэлэй эхинһээ хүшэнэйнгээ алдуунуудые дабтангүй, урдаа табигдаһан ехэ зорилгонуудые, абаһан социалис уялгануудые заатагүй дүүргэхэ хэрэгтэ хамаг анхаралаа хандуулагдана.

Ажахын эхинэй ешаг олзо хонин үсхэбэрилгэһөө дулдыдана. Мүнөө 23 709 толгой хонитой болоод байнабди. 10 мянга гаран эхэ хониндаа 19 отараанууддаар харуулһалагдан адуулагдана. Энэ үедэ тэндэмнай тул абалгын халуун хаһа хурдандаа ороод ябажа байна.

Энэ жэлдэ манай хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 80 хурьга абаха уялгатай. Тэдэнэй эхэ хониной шэгнүүрые 19 килограммда хүргэхэ гэһэн зорилго табигдана. Тиихэтэй хамта хонин бүриһөө 3,2 килограмм бага бэшээр ноһо хайшалан абаха һанал бии.

Ажахын гурбан отделени нэгэ-нэгэ һү һаалиин фермэтэй юм. Тэндэнь хамта дээрээ 624 үнеэн харууһалагдан адуулагдана. Үнгэргэшэ жэлэй туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1760 килограмм һүн һаагдаба. Сашадаа 2 000 килограммда хүргэхэ зорилготойбди.

Энэ табан жэлэй туршада хонин бүриһөө 3,5 килограмм ноосо хайшалан абадаг болохо, гүрэндэ тушаагдаһан эбэртэ бодо малай шэгнүүрые 370 килограммда, хонидойхие — 37—39 килограммда хүргэхэ гэжэ эрмэлзэнэбди.

Нютаг едууһа малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын тула газар ажалай хүдэлмэри үндэһөөрнь һайжаруулан, үбһэ ногооной, оросхо тарянай баян ургаса хураажа абаха хэрэгтэй болоно. Тиимэһээ таряаланай талмайн гектар бүриһөө 13 центнер орооһо, үнэлэгдэдэг сабшалангай гектарһаа 25 центнерһээ бага бэшэ ургаса хурэадаг болохо тухай тоосоото-нүнгэлтын партиина сугланан дээрэ хэлэжэ, тусхай тогтоол баталан абаа һэмди.

Совхозоймнай бүхы коллективэй гэшүүдэй дунда КПСС-эй XXVII съездые ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтахын түлөө эмхидхэгдэһэн социалис мүрысөөн үргэн дэлисхэгдэжэ эмхидхэгдэн ябуулагдана. Мүрысөөнэй манлайда ябадаг малшад Б. Дондоков, Д. Доржиев, А. Цыбикжапов, Л. Дондокова, М. Носков, П. Яньков, Н. Белалова болон бусад олондо эрхим жэшээ харуулан хүдэлжэ байна.

Гүрэндэ маха тушаалгаар нэгэдэхи кварталай түсэб январь һарын 28-да дүүргэгдэжэ, 730 центнер тобир таргаи мал тушаагдаа. Тиин түсэбтэ дааһари 30 центнерээр үлүүлэгдэбэ. Энэ хэрэгтэ үхэршэн Михаил Михайлович Носковой оруулһан хубита тон ехэ байна.

Ажахы соомнай һүүлэй үедэ үйлэдбэриин болон социально-соёлой объектнүүд хойно хойноһоо бодожо байна. Байна 1986 оной туршада 600 толгой хонидой хашаа, хоёр бүлын байрын 3 гэр, нэгэ бүлын 5 гэр баригдажа, ашеглалгада дүүргэгдэхээр хараалагдана.

Үбһэ ногооной баян ургаса хураажа абахын тула газарай үрэжэл дээшэлүүлэгдэжэ, тэрэнэй урсаһыень һайжаруулагда горитой анхарал хандуулагдана. Тиин 500 шахуу гектар талмай дээрэ культуртехническэ хүдэлмэри хэгдэхэ юм.

Совхозой һаалишад һү һаалгаар хоёр һарын түсэб съездын нээлгэдэ үдэртэй дүшэрэмдүүлэн, февралиин 25 болотор, тэрэниие гүрэндэ тушаалгаар Совет Армиин һайндэр болотор дүүргэхэ гэһэн зорилго урдаа табяад, габшагай шангаар ажаллан байна.

Б. ЦЫРЕНОВ.

Хоринин районой Анаагай совхозой парткомой секретарь.

ҺАНАМЖАНУУД, ДУРАДХАЛНУУД...

«Буряад үнэнэй» уншадтай уулзахадаа, юундэ Анаагай совхоз шэлэгдээ юм гэһэн асуудал эрхэ бэшэ гараһан байха. Тиимэһээ энэ асуудалда харюусахадаа, бүхы Хоринин район соо захигдан абтадаг манай газетын табанай нэгэ хубиие абажа уншадаг, эгээл олон захилшадайнгаа ажаһуудаг нютагаар ябаад онохо һанаатай байһамнай доро үндэһэтэй гээд хэлэмээр. Тиигээдшье уулзалганудай болохын урда тээ зуугаад анкетэ тараахадаа, олон уншагшадтай газартал дүүрэн хэмжээнэй мэдээсэл абаха байһанаа баримталаа гээшэбди. Иимэрхүү һанамжануудай үндэһөөр Анаагай совхоздо уулзалганууд үнгэргэгдөө.

Анаагай һү һаалиин комплексдо, Булам тосхоной хүдөөгэй клуб соо, Онинборскын, Хоринин 1-дэхи дунда һургуулинуудта, Анаагай совхозой түрүү хонишод Б. Д. Дондоков, Д. Д. Доржиев болон СССР-эй Верховно Соведэй депутат Д. Ж. Дондоковагай даадаг хонишодой бригаднуудта уулзалгануудые үнгэргөөбди. Тэндэ юунэй болоһон тухай доро уншахат, тиимэһээ юрэнхы ажаглалтануудаа онсолоод, анкетэнүүд соо юун тухай хэлэгдээб гэжэ тобшо тэдыгээр дурдаха хэрэгтэй ха.

Үнгэрһэн хугасаа соо тус ажахын байдал бага саға шахардуу байгаа. Зүгөөр тэжээлэй багашье һаань, зун-намарай хаһада малаа һайнаар тобиржуулһанай үндэһөөр мүнөө ябажа байгаа үбэлжэлгые һайнаар дабажа, шэнэ табан жэл соо ургалта, дэбжэлтэ туйлаха бата үндэһэ һуури табиха зорилготойгоор анаагаархид ажаллана. Ажалшадаарнь уулзахада эрмэлзэл, зоригжол түгэсөөр хүдэлнэ, дутынгөөшье, холынгооньшье зорилгонуудые лаб дүүргэхэ байһанаа мэдүүлнэ.

Хонишодоор болоһон уулзалганууд илангаяа һонирхолтой байба. Юуб гэхэдэ, эдэ зоной ажалайнь газарта сэхэ уулзахаһаа гадна, медицинын, худалдаа наймаанай, соёлой эмхи зургаанай, кинофикациин хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ Б. Х. Жамбаловай ударидалга доро бидэнэрээр суг ябалсажа, уулзалгануудмнай бүри удха түгэлдэр, һонинишье болоо гэбэл алдуу гарахагүй байна.

Манай анкетэнүүдтэ үгтэһэн харюунууд угаа һонирхолтой байба. Уншагшадтамнай ямар материалнууд, тусхай хуудаһанууд һонирхолтой байнаб гээд харахада «Толи», «Олоной шолэн хурса» (арадай хишагшад тухай), «Нютаг нютагай һонин», «Будамшуу», «Халаахай», «Уран зохёолой хуудаһан» гэхэ мэтын тусхай хуудаһануудта, ниитэ гаршагууд доро толилогдоһон статья, корреспонденци, репортаж, хөөрэлдөөн, фельетон болон бусад янза түхэлэй материалнууд байна. Гадна буряад арадай ёһо заншалнууд, искусство, литература тухай һонихоор, үшөө үргэнөөр бэшэжэ байбал һайн байгаа гэжэ олон уншагшадмнай тоолоно.

Наһандаа шудалжа олоһон мэргэжэл тухайгаа, түрүү дүй дүршэл тухай, эрхим зон тухай уран хурсаар, удха түгэлдэрөөр бэшэжэ байха дурадхалнууд мүн лэ бии. Жэшээлхэдэ, Анаагай һү һаалиин фермэнүүдтэ, хонишодой, мэргэжэлтэдэй дунда тарааһан анкетэнүүд соомнай ехэ һонин дурадхалнууд бии байба. 1. Һү үйлэдбэрилгын мал ажалда манай республикын түрүү ажахынуудта ябуулагдадаг үүлтэр һайжаруулгын хүдэлмэри тухай үргэнөөр харуулыт гэжэ совхозой гурбадахи отделениие эрхилэгшэ С. Алсаев дурадхана. 2. Һү һаалиин фермэнүүдэй түрүү дүй дүршэл тухай уншаха дуратай байһанаа үрэжүүлэгшэ А. Арабжаева мэдүүлнэ. 3. Эбэртэ бодо малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ талаар ябуулагдадаг хүдэлмэри тухай дуулгажа байхыемнай лаборант-тоо бүридхэгшэ Х. Агапитова дурадхаһан байна. 4. Ажалай журам бэхижүүлгэ тухай, илангаяа энэ талаар ябуулагдадаг тодорхой хүдэлмэри тухай багаар бэшэгдэнэ гээд олон уншагшад бэшэбэ. 5. Социалис уялгануудые баталан абаад, тэдэнээ хэр зэргэ дүүргэжэ байһан, дүүргэһэн тухайнь бидэнэртээ дуулгажа байгыт гэжэ ахалагша хонишон Д. Доржиев дурадхана. 6. Алмалта, арьбалалта тухай (илангаяа хүдөө ажахыда), хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые хэрэглэлгэ тухай, алибаа тэжээлэй шанар һайжаруулга тухай саашадаа улам олоор бэшэжэ, һайн шанартай фоторепортажнуудые гаргажа байха дурадхал олон зон оруулба. 7. Дунда ба доодо зэндаагай хүтэлбэрилэгшэдэй, отделенинүүдые эрхилэгшэдэй, бригаднуудые даагшанарай ажал тухай, харюусалга, зорилгонууд тухай, эрхимүүдэйнь дүй дүршэл тухай уншаха дуратай байһанаа зоотехник Д-Ц. Ванчиков мэдүүлнэ. 8. Хүдэлмэридөө хайхарамжагүйгөөр хандадаг, гүрэнэй зөөри зөөшэ үридэг хүнүүд тухай тодорхойгоор, һургаал абахаар харуулжа, тэдэнэрэй нэрэ обогыень нэрлэдэг байхые уншагшаднай олоороо дурадхал оруулһан байна. Эдээнһээ гадна манай уншагшад, һаалишад, хонишод, механизаторнууд, мэргэжэлтэд, ударидагшад үшөөшье олон дурадхалнуудые оруулаа. Тэдэниие һайнаар согсолон хаража үзөөд, саашанхи ажал ябуулгадаа хэрэглэхэ байнабди.

Һургуулиин һурагшадай бэшэһэн анкетэнүүд баһал ехэ һонирхол татама байба. Дүшөөд анкетэ соохиие харахада, манай газетэ хадаа түрэл хэлэсэ мэдэхэ, энэ мэдэсэсэ улам хурсадхахадань горитой туһа хүргэнэ гэһэн тобшолол хэмээр байна. Эхэ, эсэгэнэр, аха эгэшэнэртээл адли «Толидо», «Хонходо», «Уран зохёолой хуудаһанда» болон бусад тусхай хуудаһануудта, ниитэ гаршагууд доро гараһан материалнууд тэдэниие һонирхуулдаг байна.

Жэшээлхэдэ, Онинборскын дунда һургуулиин 9-дэхи «а» классай һурагша Намдагмаа Субботина манай республикын хүүгэд тухай багаар бэшэнэт, «Толи» соо һурагшадай эрхим һайн сочинениинүүдые уншадаг һаа болохотой, шэнээр гараһан буряад номууд тухай бэшэжэ, шэнэ дуунуудые толилжо байбалтнай һайн байгаа гэжэ дурадхаа. Сатирическа рассказуудые болон шог ёгто материалнуудые олоор хараха хүсэлтэй байһанаа 10-дахи класста һурадаг Лена Чимитова бэшэнэ. Буряад ороной эрдэмтэдэй ажал ябуулга тухай уншаха дуратай байһанаа 9-дэхи классай һурагша Галя Дондокова мэдүүлээ. Эрхимээр ажаллажа байһан аха заха зон тухайгаа ехэ һонирхожо уншадагби гэжэ Хоринин 1-дэхи дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Сэсэгма Юмдылыкова онсо тэмдэглэнэ.

Гадна жэнхэни буряад хэлэн дээрээ уншаха дуратайб, түрэл хэлэмнай һайхан, шудалхал хэрэгтэй гэжэ һурагшадай бэшэхэ, мэдүүлхэдэнь, манай газетын коллективэй урда тон харюусалгатай зорилгонууд табигдана гэжэ ойлгообди.

Уншагшадтаяа уулзалганууд Анаа, Булам, Онинборскын газар дээрэ ехэ туһатайгаар үнгэрбэ гэжэ дахинаа тэмдэглээд, Хоринин районой хүтэлбэрилэгшэдтэ, олониитэдэ халуун баяр хүргэнэбди.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Анаагай совхозой һү һаалиин фермын улаан булангые даагша Ж. Г. Базаров уулзалга дээрэ үгэ хэлэжэ байна. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХАНИ ХАЛУУН ОРШОН БАЙДАЛДА

Түрүүшын үдэр

Үдэрэй хоёр сагта Анаагай һү һаалиин фермын улаан булан соо тус коллективэй гэшүүд олоороо сугларжа, ажал тухайгаа хани халуунаар дуулгаад, «Буряад үнэн» газетэдэ толилогдоһон материалнууд тушаа хөөрэн хэлэхэ зуураа, өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые мэдүүлээ.

— Манай фермэ дээрэ хамтадаа найман һаалишан хоёр звено боложо хүдэлнэ. Тэдэнэй нэгыень комсомолец Владимир Лоскутников, нүгөөдыень би хүтэлбэрилнэб. Январь һарын дүнгүүдээр бидэниинь илажа гараабди. Юуб гэхэдэ манай звеногой олон үнеэд туғаллаһан байжа, һүн ехээр һаагдаа, — гэжэ коммунист Лхамажаб Галсановна Дондокова хөөрэнэ. — Январь һарада 355 центнер һү һааха даабариия 18 центнерээр үлүүлээбди. Тиин тоһоной заводто 312 центнер эрхим шанартай һүн тушаагдаа. Энэмнай түсэбһөө 8 центнерээр дээшээ болобо. Тиихэдээ, түрэл партиингаа ээлжээтэ XXVII съездые ажалай эрхим бэлэгүүдтэйгээр угтахын түлөө мүрысөөн эмхидхэгдээ.

Энэ фермэ дээрэ үүлтэр һайнтай, һү ехээр үгэдэг үнеэдтэй болохын тула зоотехник Д-Ц. Ванчиков түрүүтэй эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри һүүлэй һаранудай туршада эхилээ гэхэдэ болоно.

— Һү ехээр үгэдэг үнеэдэйнгээ туғалнуудые илган абаад, тэдэнэй хойноһоо тусхай хэрууһа хэжэ, һайн үүлтэрэй гунжанууд болгожо, һаамхай үнеэдэйнгээ бүлэгүүдые бүридхөөд байхадаа, элбэг ехээр һү абадаг болохо бэзэбди — гэжэ һаалишан Дүбшама Жанаева хэлээд, — минии бүлэг үнеэдэй арайл гэжэ 10-ниинь 2 000 килограммһаа дээшэ һү үгэнэ. Зүгөөр үүлтэр һайжаруулгын хүдэлмэриин зүбөөр шиидхэгдэн ябуулагдаа һаань, түсэбтэ табан жэлэй эсэстэ бидэ үнеэн бүриһөө 2 400—2 500 шахуу килограмм һү һаадаг боложо магадгүй. Тиихэтэй хамта һаалишадай ажал тухай, тэдэнэй ямар онол арганудые хэрэглэн, үндэр амжалта туйладаг тухай манайнгаа захин абадаг «Буряад үнэн» газетэдээ саг үргэлжэ тодорхойгоор толилжо байгыт гэхэ дуран хүрэнэ,— гэжэ уулзалгын боложо байхада, редакциин хүдэлмэрилэгшэдтэ захиба.

Хэнэйшье мэдэһээр, һаалишадай хүдэлмэриин дүнгүүд ганса бии байгаа тэжээлһээ дулдыдана бэшэ. Үхэршэнэй, механик-операторай, тэжээл буйлуулан бэлэдхэгшын ажалдаа һайнаар хандадаг һаань, һаалишадшье амжалта туйлана. Гэхэтэй хамта, үйлэдбэриин журам заршам бэхижүүлхэ талаар ондоо газарнуудаар юунэй хэгдэжэ байһан тухаи дэлгэрэнгыгээр бэшэжэ байгыт гэжэ Ж. Г. Базаров үгынгөө түгэсхэлдэ мэдүүлээ.

Тэрэ үдэртоо үдэшын долоон сагта редакциин хүдэлмэрилэгшэд совхозой нэгэдэхи отделениин түб Булам һууринай хүдөөгэй клуб соо суглараһан уншагшадтайгаа хани халуунаар уулзажа, тэдэнэй һанамжа дурадхалнуудые тэмдэглэн бэшэжэ абаһан байха.

— Манай Буламда хамта дээрээ 86 үрхэтэ айл ажаһууна. Тэдэнэй олонхинь түрэл хэлэн дээрэ толилогдон гарадаг «Буряад үнэн» газетэеэ захижа абана, һонирхон уншана. Энэ уулзалгын удаа уншагшадай тоо бүри олон болохо бэзэ, — гэжэ отделениие эрхилэгшэ Дашн-Цырен Цыбенович Дондоков хэлэхэ зуураа, тогтожо, — Нютагаймнай хүн зон ехэл үнэр баян юм. Эндэмнай бүлэ бүхэн дунда зэргээр 5—6 үхибүүтэй байна. Хүбүүд, басагаднай буряадаараа хөөрэлдэдэг гээшэ ааб даа. «Буряад үнэнөө» ехэтэ һонирхон уншадаг. Буламда найман жэлэй һургуули нээгээ һаа, һайн бэлэй. Тиин ажалай найдамтай бата шэнэ халаанииие эндээ һурган бэлэдхэхэ, хүмүүжүүлхэ байгаабди, — гээд өөрынгөө һанамжаар хубаалдаба.

— Би эхин классуудай багшаар хүдэлнэб. Тиимэһээ һургуули тухай, үхибүүд тухай хэлэхэ хүсэлэнтэйб. Манай һургуулида гол түлэб совхозой энэ отделениин хонишод, малшад, механизаторнуудай үхибүүд һурана. Хэшээлнүүднай буряад хэлэн дээрэ үнгэргэгдэдэг. «Буряад үнэндэ» толилогдоһон материалнуудые шадал зэргээрээ хэрэглэгшэб. Тиихэ зуураа газетэдэ һургуулиин үхибүүдэй, багшанарай ажабайдал тухай үшөөл багаар хэлэгдэнэ гээд тэмдэглэхэеэ һанаа хүм. Гол түлэб һургуулиин реформын яажа бэелүүлэгдэжэ байһан тухай материалнууд толилогдоод лэ дүүрэнэ аа гү гэхэ байнаб,— гэжэ багша Нима Батуевна Балсамбуева хөөрөөгөө эхилээд,— Эхин классуудай хэшээлнүүд дээрэ хэрэглэгдэдэг дуунай ном хуушаараа. Тиимэһээ мүнөө сагай шэнэ дуунуудай үгэнүүдые нотонуудтайнь суғтань газетэдэ толилдог болыт гэжэ гуйха байнаб. Юуб гэхэдэ хүүгэдые гоё һайханда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, мүн клубайшье хүдэлмэридэ ехэ туһатай байха һэн, —гээд дүүргэбэ.

Уншагшадай эдэ суглаанууд дээрэ хүдөө бэшэгшэдэй постнууд эмхидхэгдээ. Анаадахи постын гэшүүдээр һаалишан Л. Г. Дондокова, ажалай ба дайнай ветеран Ж. Г. Базаров, фермын хүдэлмэрилэгшэ С. Б. Сахияев, харин Буламдахи постын гэшүүдээр багша Н. Б. Балсамбуева, соёлой хүдэлмэрилэгшэ Д-Д. Дамбаев, зоотехник М. Г. Гынденов гэгшэд һунгагдажа, совхозой парткомой шиидхэбэреэр баталагдаба.

Г. БАДМАЕВ.

Хоёрдохи үдэр

Үглөөнэй 11 сагта Байсын-Эбэр гэжэ үзэсхэлэн һайхан газарта үбэлжэдэг хонишодто айлшалан ерэбэбди. Эндэ түрүү хонишодой нэгэн, коммунис ажалай ударник Бадмажап Доржиевич Дондоков гэр бүлэтээ ажаһуудаг, ажалладаг байна. Тэдэнтэй хамта залуу хонишон Бато-Жаргал Жанаев хүдэлнэ.

— Манайшье отара дээрэ түл абалга түргэндөө ороод ябажа байна. Манда 546 эхэ хонин үгтэнхэй. Мүнөө 350 гаран хурьгатай болоод байнабди. Үбһэ тэжээлэй хэды дутамагшье һаань, хонидоо тэнхэ тамиртайгаар ондо оруулжа, абтаһан түлөө гарзалуулангүйгөөр тэнжээн ехэ болгожо байнабди. Бригадамнай 100 эхэ хонин бүриһөө 85 хурьга абаха даабаритай. Тэрэнээ заатагүй бэелүүлхэ бэзэбди,—гэжэ Мэдыгма Тыкшеева хэлээд, нэгэ бага бодолгото богоһоной һүүлээр, — Байсын Эбэр шадарнай нэгэшье таряалангай газар үгы юм. Тиимэһээ Бадмажап Дондоковтон манайхин хоёрой үбэлжөөн шадар 40—50 гектарта зелёнко тарижа, хонидтомнай ургуулан үгэдэг һаань, ямар һайн байха бэлэй. Отара шадарай участогууд тухай «Буряад үнэн» газетэеэ иража харахадаа, уншагшабди. Энэ асуудалые газетын хүсөөр зүбөөр шиидхээ һаа, ямар гоё байха һэн бэ? Тиихэтэй хамта, манайнгаа ажал хүдэлмэри тухай бэшэжэ, иимэшүү уулзалгануудые ходол үнгэргэжэ байгыт, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

ХОНГОР ҺАЙХАН ХОРИИН ДАЙДААР

...Ахалагша хонишон Б. Д. Дондоковой хани нүхэр Зинаида Баяртуевна хүршэ һууһан хонишодой гэртэнь орожо ерэхэдэ, һандалинууд дээрэ орогшодые һуулгаба. Уданшьегүй хонишод яһала олон болобо. Тиигэншьегүй яахаб? Тэдэндэ гансашье «Буряад үнэн» газетын хүдэлмэрилэгшэд уулзахаяа ерээ бэшэ, мүн хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые хангаха зорилготой комплексно бригада айлшалаа ха юм. Тэрэнэй бүридэлдэ аптекын хүдэлмэрилэгшэ Е. Г. Карнопольцева, соёлой байшангай «Залуу наһан» гэжэ агитбригада, киносетиин техническэ таһагай директорэй орлогшо Д. Д. Дымбрылов гэгшэд ороһон байба. Елена Григорьевна хэрэгтэй эмүүдые худалдажа эхилбэ. Агитбригадын гэшүүд костюмуудаа үмдэбэ.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ, комплексно бригадые хүтэлбэрилэгшэ Б. Х. Жамбалов оролтын үгэ хэлэжэ, районой ажалшадай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдтэй тобшо тэдыгээр танилсуулба.

Һүүлдэнь «Буряад үнэн» газетын хүдэлмэрилэгшэд үгэ хэлээ, редакциингаа ажал хэрэг тухай тодорхойгоор хөөрэһэн байна.

«Таанадта районой соёлой байшангай «Залуу наһан» гэжэ агитбригада халуун амар мэндэеэ хүргэнэ», — гэһэн үгэнүүдээр агитбригадынхид наадаяа эхилбэ. Хореограф Марина Басанова, Улаан-Үдын соёл-гэгээрэлэй училищиин һурагша (мүнөө практикада ерэһэн) Татьяна Соктоева гэгшэд «Амаршалгын хатар» уран гоёор гүйсэдхэһэн байна. Хонин ажалда олон жэлдэ хүдэлжэ байһан Дондоковтондо, М. Ц. Тыкшеевада болон бусадта «Талын бүргэд» гэжэ дуугаа автоклубые даагша Дарима Дашицыренова зорюулба. Танил хүгжэм зэдэлжэ, «Зугаалай» гэжэ буряад хатарые Татьяна Соктоева уян нугархайгаар гүйсэдхэжэ, олоной магтаалда хүртөө. Агитбригадын баянист Владимир Демушевород дуунуудые дуулаба. Иигэжэ хатар, дуугаараа түл абалгын халуун хаһада хүдэлжэ байһан хүнүүдые урмашуулба бшуу.

Дондоковтон гансашье бэрхэ ажалаараа суурхадаг бэшэ (энээн тухай олон тоото грамотанууд гэршэлнэ), мүн үнэр баян бүлэ, хамтадаа 8 үхибүүтэй юм. Эхэ эсэгынгээ баян дүршэлые халан абаха, туһа хүргэхэ хүсэлтэй Эля басаганиинь Буряадай хүдөө ажахын институтда ветеринарай мэргэжэлдэ һурана. Тэрэ үшөө һургуулида һуража байхадаа, хүдөө ажахыда өөрынгөө бишыхан хубитые оруулһан габьяагайнгаа түлөө СССР-эй ВДНХ-гай эдир хабаадагшын мүнгэн медальда хүртэһэн байна гэжэ Хоринин 1-дэхи дунда һургуули орожо, үнэмшэлгые хаража, мэдэхэ болоо һэмди. Энэ хүндэтэ тэмдэгэй барюулагдаа үдышье һаа, Эля басаганиинь, мүнөө хурьга абагшаар хүдэлжэ байһан Эрдэни хүбүүниинь эхэ, эсэгынгээ ёһо заншалые, алдар солые, нангин ажалые үргэлжэлүүлхэ хүнүүд болохо байна гэжэ этигэхээр байгаа һэн.

Удааһь Хүндын-Адаг гэжэ газарта байрладаг ахалагша хонишон Дамби Дагбаевич Доржиевта хүрэбэбди. Түрүү хонишон арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ даабаринуудые холо үлүүлэн дүүргээ, нёдондо 100 эхэ хонин бүриһөө 104 хурьга абажа, тэдэнээ эхэһээнь һалгаахадаа, толгой бүхэнэйнь дунда зэргын шэгнүүрые 18 килограммда хүргөө һэн. Мүнөө үнгэржэ байгаа үбэлжэлгэ һайнаар ябажа, түл абалга дүүрэхэ шахуу болоод байна. Хурьгашад—санитарка Таня Цыренжапова, мал адуулагша Галя Асташкевич гэгшэд мүн лэ ехэ оролдосотойгоор эндэ хүдэлнэ.

— Александр хүбүүмни Катя нүхэртэеэ түрүүшынгээ жэлдэ эндэ хажуудамнай түлгэнүүдые харууһална. Тэдэнээ намда дамжуулха юм. Владислав хүбүүмнай хүдөө ажахын институтда һурана. Би тээмэндэ «Бууруһан солоёо бусаахаар гү?» гэһэн республикымнай түрүү хонишон Сундуевай статья тухай өөрынгөө һанамжануудые «Үнэндөө» толилуулаа һэм,— гэжэ ахалагша хонишон Д. Д. Доржиев хөөрэнэ.

Энэ үдэрэй эсэстэ Номто-Горхон гэжэ газарта байрлаһан СССР-эй Верховно Соведэй депутат Дулма Жимбуевна Дондоковагай бригадада уулзалга хани халуун оршон байдалда үнгэргэгдэбэ.

Энеэбхилһэн урихан шарайтай Дулма Жимбуевна олоор хүрэжэ ерэһэн айлшадта даданхай гэжэ мэдэхээр. Налгай һайхан зантай энэ хүнтэй хөөрэлдэхэдэ, аятай зохид байба. Республикымнай түрүү хонишодой нэгэн, арадаи түлөөлэгшэ Д. Ж. Дондокова 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаха гэһэн социалис уялгаяа дүүргэхэ гэжэ найдахаар байна. Юуб гэхэдэ, энэ отарада хурьгад «адхаржал» байгаа һэн.

— Абаһан уялгаяа дүүргэхэ гэһэн зорилготой хүдэлжэ байнаб. Районойнгоо түрүү хонишон Дамби Доржиевые мүрысөөндэ уряа һэм. Тиигээд ганса ажал хүдэлмэриеэ урдаа хараад ябаха бэшэ, иигэжэ хатар, наада хаража, «Буряад үнэн» газетынгээ хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзажа байхада, ехэ һонин байна даа,— гэжэ Дулма Жимбуевна тобшолоо һэн.

«Автолавка ерэбэ. Тээ тэрэ ябана» гэлдэһэн үгэнүүд дуулдажа, гүбээгэй саана машина бии болоод, удангүй газаань ерэжэ тогтошобо. Энэмнай хадаа жолоошон-наймаалагша Н. Н. Бородин гээшэ.

Бидэшье уншагшадтаяа уулзажа хөөрэлдөөд, һанамжа дурадхалынь мэдэхэ болоод, сэдьхэлээ хананги бусаа һэмди.

Б. ДЫМБРЫЛОВА.

МҮНӨӨДЭР — СОВЕТ АРМИИН БА ДАЛАЙН-СЭРЭГЭЙ ФЛОДОЙ ҮДЭР

…то Ленинградска сэрэгэй …эдэ хашээлэй үдэр бүхэ… …эйгоор хэрэглэхэ зорилго …стиин сэрэгшэд һуралса… …р ябуулжа байнхай. По… …классууд соо сэрэгшэд …рияа дээшэлүүлнэ, үгтэһэн …э шудална.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: лейтенант В. Н. Орлов. Партиин съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр энэ нүхэрэй командалдаг подразделени эрхим гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхэ зорилготой юм.

ТАСС-ай фотохронико.

ХОДОДОО БЭЛЭН

Совет Армиин болон Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэрые совет арад, тэрэ тоодо хилын саадахи олон тоото оронуудай ханинарнай жэл бүри баяр омогорхолой оршон байдалда тэмдэглэдэг. Энэньшье гайхалгүй юм. Агуу Октябриин түйлалтануудые, Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөө, бэеэ даанхай байдалые аршалан хамгаалхаар табигдаһан манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэд энэ түүхэтэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ, аха дүү социалис оронуудтаа интернациональна туһаламжа үзүүлнэ ха юм.

Манай совет арад, тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд политическэ шухала үдха шанартай үедэ хүсэн түгэс бэлэдхэлтэйгээр партиингаа XXVII съездын нээгдэхэ үдэрые угтажа байна. Энэ манай ороной сеашанхи хүгжэлтэдэ горитой һуури эээлхэ байһаниинь дамжаггүй.

Совет Арми болон флодой сэрэгшэд, бүхы совет арадтал адли парти, правительствынгаа гадаадын ленинскэ политикые һайшаадаг, дэмжэдэг гээшэ. Тиимэһээ Эхэ оронойнгоо ойроо хүртэшэгүй хилые нангинаар сахижа, КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа сүм дүүргэхые оролдоно.

Совет ороной Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй мүндэлһэн ба бэхижэн хүгжэһэн үе саг Владимир Ильич Ленинэй, Коммунис партиин ажал ябуулгатай нягта холбоотой юм.

1918 оной январиин 28 ба февралиин 11-дэ хүдэлмэришэн-таряашанай Улаан Арми, Улаан Флот байгуулха тухай В. И. Ленинэй гар табилгатай декредэй үндэһөөр, революционно түрүүшын частьнууд, дайшалхы кораблиуудай экипажнууд мүндэлөө һэн шуу.

Улаан Армиин болон Улаан Флодой сэрэгшэд граждан дайнай жэлнүүдтэ Агуудхэ Октябриин түйлалтануудые найдамтай эрэлхэгээр интервентнүүд ба сагаан гвардецүүдһээ хамгаалһан байна.

Граждан дайнай болон гадаадын сэрэгэй интервенциин залуу совет республикые доһолгон байһан жэлнүүдтэ Буряад ороной олон тоото ажалшад Улаан Армида бүхы арга шадалаараа туһаламжа үзүүлжэ, партизануудай отрядуудые байгуулһан, һайн дураараа Улаан Армида ошоһон байгаа.

РКП(б)-гэй хүтэлбэри доро түйлагдаһан илалтада түшэглэн, Совет орон өөрынгөө дотоодын ба гадаадын байдалые бэхижүүлхэ ба ажахын гаа, соёл сурталайнгаа бэрилгын хүдэлмэри амгалан тайбанаар бэелүүлхэ талаар ажалаа эхилээ бэлэй. Тиин социалис экономикын баазэ дээрэ оборонын һайн индустри байгуулагдаа һэн.

Буряад-Монголой АССР-эй байгуулагдаһан жэлдэ партиина, совет организаци буряад арадые сэрэгэй уялгата албанда эльгээхэ бодото ажал ябуулга ажалшадай дунда ябуулжа эхилһэн юм. 1924 оной ноябрь—декабрь һарануудта республикын сэрэгэй комиссариадууд Улаан Армиин частьнуудта болон Буряадай АССР-тэ байгуулагдаһан морин сэрэгэй һургуулида һайн дураараа алба хэхээр бэеэ бэлдэһэн залуушуулые бүридхэн шэлэжэ, эльгээжэ эхилээ юм.

Советскэ Союзда империалис гүрэнүүдэй добтолжо боломоор байһаниинь элеэр харагдадаг боложо эхилээ һэн. Коммунис парти, бүхы совет арад һэримжэ охэтэйгээр оронойнгоо оборонно хүсэ шадалые хаа хаанагүй бэхижүүлжэ, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэйнгээ дайшалхы бэлэдхэлые дээшэлүүлхэ баатай болоо һэн. Тиин КВЖД шадар, Хасан нуурай, Халхын-Голой болон манай ороной баруун-хойто хилэ дээрэ болоһон сэрэгэй тулалдаануудта СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүд шанга сохилто үгэжэ, социалис Эхэ оронойнгоо ойроо хүртэшэгүй хилые баатар габьятайгаар хамгаалаа бэлэй.

Буркавдивизионой командирнууд болон сэрэгшэд Хитадай милитаристнуудтай болоһон дайн байлдаанда эрэлхэг зориг харуулан дайлалдаа һэн. Буркавдивизион сэрэгэй бусад частьнуудтай хамта СССР-эй ЦИК-гэй Президиумэй тогтоолоор революционно Хүндэлэлэй Улаан Тугта хүртэжэ, 14 командир, сэрэгшэд Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан юм. Тэдэнэрэй дундаһаа Илья Балдынов, Дылык Самбуев, Дондок Дылгыров, Гуржаб Очиров болон бусадые нэрлэлтэй.

1939 оной сентябриин нэгэндэ СССР-эй Верховно Соведэй IV сесси дээрэ сэрэгэй бүгэдэ ниитын уялгата албан тухай хуули баталагдан ебтажа, сэрэгэй байгуулалтадашье социализмын илан мандаһые батадхаа һэн. Эндэһээ уламжалан, армида бэлэдхэл һайнтай залуушуулые эльгээхэ асуудалда гол анхарал хандуулагдадаг болоо. 1941 оной февралиин нэгэндэ арадай оборонын комиссариадай гаргаһан захиралта соо Советскэ Союзай түрүү комиссариадуудай дунда Буряад-Монголой АССР-эй областной болон Улаан-Үдын городской военкомадууд тэмдэглэгдэһэн байдаг.

1941 оной июниин 22-то СССР-тэ фашис Германи сэрэгээр добтолон орожо, манай ороной арадта шанга шалгалта гараха саг тудаа бэлэй.

Совет арадай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуудхэ дайн 4 жэл шахуу саг соо үргэлжэлөө һааб даа.

Совет сэрэгшэдэй фашис нохосуудтай эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэжэ, Эхэ оронойнгоо хото городуудые, арад зониие аршалан хамгаалһаниинь элитэ. Тиин Москва, Сталинград, Курск, Ленинград шадар, Мүн Кавказ, Кубань, Украина, Белорусси, Молдави болон Прибалтикын тала дайдануудта, хада ууланууудта болоһон шанга тулалдаануудта совет сэрэгшэд фашистнуудта айхабтар охэ хохидол ушаруулаа һэм шуу.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуудхэ дайнай түүхын хуудаһануудта нютагаймнай хүбүүд, басагадай ехэ габьяа, баатаршалга хэтэ мүнхэдөө бэшэгдэнхэй гээшэ. Энэ дайнда 36 сэрэгшэднай «Советскэ Союзай Герой» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй болоһон, арбан хүн Алдар Солын гурбан шатын орденоор шагнагдаһан алдартай.

Буряад арадай хүбүүн Илья Васильевич Балдыновай командалһан юһэдэхи гвардейскэ стрелково дивизи Кавказай хадануудһаа эхилээд, Прага хүрэһэн алдартай. 1941 оной һүүл багаар Улаан-Үдэ хотодо стрелково 97-дохи дивизи бүридүүлэгдэжэ, фронт эльгээгдэһэн юм. Дивизиин сэрэгшэд дайшалхы замаа Кенигсберг хүрэтэр үргэлжэлүүлээ һэн. Буряад ороной бүхыдөө 34,2 мянган ажалшад Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуудхэ дайнда хабаадалсаһан байна.

Дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр ажахыгаа һэргээн бодхоохынгоо хажуугаар, оронойнгоо оборонные бэхижүүлхэ асуудалда манай арад гол анхаралаа хандуулха баатай болоо һэн.

Манай түсэбүүд — амгалан тайбанай ба зохеон байгуулгын ажабайдалай түсэбүүд болоно. Зүгөөр империалис ээрхэг түримхэйшүүлэй үүдхэдэг зэбсэгтэ добтолгын аюулай бии байгаа сагта Эхэ оронойнгоо аюулгүйе сахиха, аша туһые хамгаалха ёһотойбди.

«Империализмын хүсэнүүдэй булюу байлгые зайсуулхаар хэмжээндэ СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые байлгаха, совет гүрэнэй бэеэ хамгаалха арга боломжые апишье талаһаань нарижуулан арьбадхаха, аха дүү социалис оронуудай арминуудай дайшалхы хани барисаае бэхижүүлхэ талаар бүхы хүсэлэл оролдолгоёо КПСС гаргаха юм» гээд Советскэ Союзай Коммунис партиин программын шэнэ найруулгын проект соо хэлэгдэнэ.

Ленинэй орденто Забайкалиин сэрэгэй округто уялгата албаяа хэдэг сэрэгшэд дайшалхы һуралсалаа үдэр бүри эршэдхэн, шэнэ социалис уялгануудые абана. КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөнэй үедэ Забайкалиин сэрэгшэд хүсэтэ техникэ, буу зэбсэг тон һайнаар шудалаа, мэргэжэлээ дээшэлүүлээ, өөрынгөө бэлиг шадабари нарижуулаа. Мүнөө сэрэгэй албанда байһан Марк Анатольевич Аюшеев, ефрейтор Сергей Анатольевич Ваганов болон бусад тухай частиинь командирнууд һайн һайхан магтаалай үгэнүүдые хододоо хэлэнэ.

Мүнөөдэр алба хэжэ ябаһан залуу сэрэгшэдэй жэшээ абамаар юумэн олон. Жэшээнь, интернациональна үүргэеэ дүүргэжэ ябаһан нютагаймнай хүбүүд Цырен Данзанов, Сергей Баннов, Ильгизар Хайруллин гэгшэд дайшалхы даабаряа эрэлхэг зоригтойгоор дүүргэнэ бшуу. Эдэнэр орден, медальнуудаар шагнагданхай.

Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой 68 жэлэй ойн баярые манай сэрэгшэд агаарта, уһан дээрэ, газарташье дайшалхы бэлэдхэлтэй эршэдхэн угтажа байна.

Совет ороной Зэбсэгтэ Хүсэнүүд өөһэд өөһэдынгөө участогуудые хёрхоор сахин хамгаалха уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхые оролдоно, эрмэлзэнэ.

Мүнөө Эсэгэ ороноо хамгаалхаар сэрэгэй албанда мордоһон хүбүүдэй эхэ, эсэгэнэрые, дүтынь хани нүхэдые, Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй ветерануудые Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой һайндэрөөр амаршалхыемни зүбшөөгыт.

П. ШЕВЧЕНКО,
Буряадай АССР-эй сэрэгэй комиссариадай хүдэлмэришэ.

…УЛАЙ БАЙҺАН САГТА

…Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй байгуулагдаһаар 68 жэ… …алиин 23-да гүйсэбэ. Энэ һайндэртэй дашарам… …эй корреспондент Степан Федосеев СССР-эй …инистрэй орлогшо, армиин генерал Владимир …уулзажа, хөөрэлдэһэн байна.

…Варшавска Договорто ородог гүрэнүүдэй аха дүү арминуудтай хамта таһаршагүй холбоо барисаатайгаар дүүргэжэ байдаг. Тэдэн барандаа социализмын түйлалтануудые, эб найрамдалай хэрэгые аршалан хамгаалхаар хэзээдэ бэлэн байдаг гээшэ.

— Мүнөө үедэ сэрэгэй-стратегическэ хүсэнүүдэй тэнсүүри алдагданхай, сэрэгэй хүсэнэй талаар Советскэ Союз булюу байдалтай болоод, уласхоорондын уялгануудые «эбдэжэ» байдаг гэһэн үгэ хүүр Холбоото Штадуудта тараагдана. Сэрэгэй хүсэнүүдэй тэнсүүри ба СССР-эй уласхоорондын уялгануудые «эбдэлгэ» тушаа юун гэжэ хэлэлтэйб?

—Имэ идхалгын уг зорилго ойлгосотой—США ба НАТО-гай бүлэглэлэй дайнда бэлдэлгые сагааруулха һэдэлгэ ха юм даа. Ушар иимэһээ тоо баримтануудые һэлгүүлхэ, худал хуурмаг үгэ тарааха ябадал үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Мүноо үедэ хоёр тала сэрэгэй хүсэнэй талаар, стратегическэ ядерна зэбсэгүүдэй, мүн Европодохи дунда зэргын зайда буудагдаха ракетэнүүдэй, юрын буу зэбсэгүүдэй талаар адлирхуу байдалтай гэжэ хэлэхэдэ болохо.

Хүсэнүүдэй адлирхуу тэнсүүри хадаа ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргаха ябадалые хизаарлахын тулада онсо шухала үндэһэ һуури, тэрэшэлэн эб найрамдал ба уласхоорондын тогтууритай байдал хангалгада шухала арга нүхэсэл боложо үгэнэ.

Советскэ Союз бэшэ, харин Холбоото Штадуудай сэрэгэй хүсэнүүдэй талаар СССР-һээ булюу байдалтай болохын тулада хүсэлэл оролдолго гаргажа байһыень бодото баримтанууд гэршэлэн харуулна. Өөһэдынгөө ябуулгануудые далдалха ба сагааруулхые оролдон, тэдэн ПРО ба ОСВ-2 гэдэг Договорнуудай стратегическэ ядерна шэнэ зэбсэгүүдые таараан тодхолго бэелүүлгэдэнь, «Одото дайнай» программын дүүргэлтэ түргэдхэлгэдэнь Пентагондо һаад тохёолдуулжа байһан бүлэгөөр манай орондо добтолго хэнэ. Жэшээнь, Вашингтон нүгөө талада «зэбсэггүй болоторнь» ядерна сохилто түрүүлэн хэхэ иимэ арга боломжо байгуулна: тэрэнь хадаа стратегическэ «МХ», «Трайдент-1 ба 2» түхэлэй ракетэнүүдые, «В-1В», «Стелт» түхэлэй хүндэ бомбардировщигуудые, холын зайда буудагдаха «Першинг-2», далита ракетэнүүдые олоор бүтээлгэ болоно. Эдэ бүгэдэ ОСВ-2 Договороор хоригдонхой ха юм. ПРО-гой (ракетэнүүдые усадхаха оборон) талаар Договорые эбдэн, замбуулинай дайдада гаргагдаха ядерна зэбсэгүүдые бүтээлгээр, ракетэнүүдые усадхаха системэ байгуулгаар хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана.

—Ядерна бүхы зэбсэгүүдые эрид шууд хороохын түлөө, эсэсэй эсэстэ тэрэниие гүйсэд дүүрэнээр усадхахын түлөө, ядерна дайнай аюулые зайсуулхын түлөө Советскэ Союз оролдоһон, мүноошье оролдоно. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой байгша оной январиин 15-да хэһэн Мэдүүлгэ дотор энэ талаар шэнэ дурадхалнууд табигдаа. Совет шэнэ эдэбхи үүсхэлэй гол удхань юун гээшэб!

—Нэн түрүүн бүхы дэлхэй дээрэхи ядерна зэбсэгүүдые гүйсэд дүүрэнээр усадхаха талаар урид хараалагдаһан саг болзортой тодорхой программа дурадхагдана. Шата дамжаһан, удаа дараалһан ябуулгануудаар ядерна буу зэбсэгүүдһээ газар дэлхэйгээ сүлөөрүүлгые ойрын 15 жэлэй туршада, ондоогоор хэлэбэл, энэ зуун жэлэй эсэс болотор дүүргэхэ. Энэ хадаа тэрэ программын гол удхань болоно. Зүгөөр энэ программа миил соносхогдоно бэшэ. Тэрээн дотор ядерна зэбсэгүүдэй гүйсэд усадхагдатар тэдэниие хороолгын бодото эмхидхэл, гурим бүхы талаһаа бодомжологдоһон ба үндэһэлэгдэһэн байна. Замбуулинай дайдаһаа сохилто хэхэ зэбсэгүүдые зохёон бүтээхэ, туршаха, замбуулинда гаргаха ябадалһаа СССР ба США-гай бэе бэедээ адляар имагтал арсаад байгаа гээшэ һаа, ядерна зэбсэгүүдые хороохо ба удаань усадхаха ябадалай түйлагдаха байһаниинь ойлгосотой.

Бүхы хүн түрэлтэнэй хүсэл эрмэлзэлдэ харюусама залан сэхэ бусад хэмжээнүүд хараалагдана. Жэшээнь, ядерна зэбсэгүүдые хураан абалгаар бодото алхам хэхые оролдон, СССР иимэ шухала шиидхэбэри абаһан: ядерна бүхы тэһэлэлгэнүүдые нэгэн талаһаа болюулгаяа гурба һараар һунааһан байна. Тэрэнэйнь болзор 1985 оной декабриин 31-дэ дүүрээ һэн. Хэрбээ США-гай өөһэдынгөө талаһаа ядерна туршалгануудаа баһал тиимээр зогсоогоо гээшэ һаа, иимэ хэмжээнүүд саашадааашье үргэлжэлүүлэгдэхэ гээд Советскэ Союз мэдүүлнэ. Энэ хэмжээнэй ашаар ядерна зэбсэгүүдые һэльбэн шэнэлхэ замда хаалта табигдаха байгаа.

СССР-ээр табигдажа байһан дурадхалнуудай комплекс хадаа буу зэбсэгүүдые хураан абалгын, арадуудай бэе бэедээ этигэл найдабаритай байлгын, ерээдүйдэ амгалан тайбанаар ажаһуулгыень бэхижүүлгын аша туһада сүм харюусана. Гэхэтэй хамта совет программа бодото дээрэ бэелүүлэгдэхэдээ, нэгэхэншье шатадаа али нэгэ талын аюулгүй байдалда хохидол ушаруулхагүйгөөр зохёогдонхой. Тэрээн дотор бүхы юумэниинь тааруу тэнсүүритэй. Бодото байдалыень байра дээрэнь хаража үзэхэ хэрэгые оруулалсан, найдамтай хиналта, шалгалта дурадхагдана.

Совет арадай таһаршагүй нэгэ хубинь болохо манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгшэд эб найрамдал ба дэлхэй дээрэхи амидаралай аюулгүй байдалые аршалан хамгаалгада зорюулагдаһан Коммунис партиин ба Совет правительствын шэнэ ябуулгануудые халуунаар һайшаан дэмжэнэ. Бүхы Совет хүнүүдтэл адляар тэдэнэр КПСС-эй XXVII съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтажа, ээрхэг түримхэй ямаршье дайсанда шанга сохилто үгэн, социализмын түйлалтануудые ба эб найрамдалай хэрэгые аршалан хамгаалхаар бэлэн байна.

(АПН).

ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Февралиин 21-дэ Москвагай олониитын болон ниислэл хотын сэрэгэй гарнизоной түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар Совет Армиин байгуулагдаһаар 68 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан болобо.

Баярай суглаанда КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, МГК-гай нэгэдэхи секретарь Б. Н. Ельцин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, СССР-эй оборонын министр Л. С. Соколов, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Л. Н. Зайков гэгшэд хабаадаба. Мүн эндэ хэдэн министерство, албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, сэрэгэй начальнигууд, олониитын түлөөлэгшэд байлсаба.

Совет Армиин 68 жэлэй ой тухай элидхэл СССР-эй оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо, Советскэ Союзай маршал В. Г. Куликов хэбэ.

(ТАСС).

ДАЙШАЛХЫ КОМИССАР

Буряад оронһоомнай гараһан Советскэ Союзай үшөө нэгэ, 36-дахи, Герой нёдондо олдоһон байна. Тэрэнэй дайшалхы зам, наһанайнь намтар тухай доро толилогдоһон статья соо дэлгэрэнгыгээр бэшэгдэнхэй.

Василий Федорович Морозов 1913 оной апрелиин 6-да Кабанскын районой Танхой станцида түмэр замшадай бүлэдэ түрэһэн юм. Тиимэһээ бүри һургуулида һуража байха үеһөө Вася хүбүүнэй паровозой машинист гү, али түмэр замай транспортын инженер болохо хүсэлтэй байһаниинь гайхалгүй һааб даа. Тиигэжэ 1931 ондо тэрэ Томскын түмэр замай транспортын профтехкомбинадай электротягоза факультедтэ абтаһан байгаа. Эндэ комсомолдо ороод, факультедэйнгээ ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаададаг һэн. Һуралсалайшье талаар группа соогоо эгээл эрхимүүдэй нэгэн байһан юм.

1933 ондо факультедэйнь үгы болгогдоходо, хожомынь сэрэгэй технигүүдэй һургуули болгогдоһон Красноярскын профтехкомбинадта тэрэниие эльгээбэ. Эндэшье Василий онсо шалгаржа, һуралсалаа эрхимээр дүүргээд, энэл һургуулидаа һуралсалай-үйлэдбэриин мастерскойн начальнигаар томилогдоо һэн. Һургуулиинь комсомолшууд тэрэниие ВЛКСМ-эй бюрогой секретаряар һунгаһан байна.

Красноярскын түмэр харгын политотделдэ һубэлгэн бэрхэ залуу хүбүүе уданшьегүй обёороод, 1937 оной августда тэрэ политотделэй инструктораар томилогдобо. 1938 оной январь соо ВЛКСМ-эй Красноярскын Октябрьска районой секретаряар, үшөө жэл болоходо, комсомолой горкомой секретаряар, хизаарай комитедэй бюрогой гэшүүнээр, мүн баһа горсоведэй депутадаар һунгагдаһан байгаа.

1939 ондо В. Морозов Москвагай В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ сэрэгэй-политическэ академиин дэргэдэ болоһон комсомолой хүтэлбэрилхы тушаалтадай бүхэсоюзна сборто эрхимээр хабаадаһанай удаа запасай ахалагша политругай нэрэ зэргэтэй болоһон юм.

Энэл жэлдэ нютагаймнай хүбүүн ВКП(б)-гэй гэшүүндэ абтаа бэлэй.

Сагаан финнүүдтэй болоһон дайнай эхилхэдэ, залуу коммунистын хэдэн мэдүүлгэнүүдые бариһанай удаа гүйлтэнь дүүргэгдэжэ, тэрэ Улаан Армида дуудагдаад, артиллерийскэ дивизионой комиссараар томилогдоһон байгаа. Тиихэ зууранъ Финляндитай болоһон дайн дүүрэшэбэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуудхэ дайнай эхилхэдэ, В. Ф. Морозов 107-дохи стрелково дивизиин политотделэй начальнигай туһалагшаар алба хэжэ байһан юм.

Хатуу шанга Смоленскэ байлдаанай түлэг боложо байһан үедэ 1941 оной августын 30-да дивизиин политотделэй начальник полковой комиссар А. Г. Евсеев Морозовые дуудаад:

— 586-дахи стрелково полкын командир полковник Некрасов шархатажа, хүндөөр оборготоо. Полкын комиссаршье шархатаа. Та энэ полкын комиссараар томилогдобо гээшэт. Полкын байдал хүндэ гэжэ ойлгогты. Немецүүд бүхы тээһээ түринэ, — гэбэ.

Комиссар Морозовой дүлэтэ үгөөр зориглоһон полкын сэрэгшэд Ельни шадар болоһон байлдаанда эрэлхэгээр тулалдажа гараа юм. Эгээл эндэ шалгарһан дивизинүүд гвардейскэ гэһэн нэрэ зэргэдэ түрүүшынхеэ хүртөө һэн гээшэ. Ахалагша политрук Морозовойшье үбсүүндэ Улаан Одоной орден яларжа, батальонно комиссарай нэрэ зэргэ тэрээндэ олгогдоһон байгаа.

1941 оной эсэһээ 1943 оной тэн болотор батальонно комиссар В. Ф. Морозов Москва, Калуга, Серпухов шадар, бусадшье шэглэлнүүдээр болоһон тулалдаануудта хабаадажа, 112-дохи стрелково дивизиин политотделэй начальник хүрэтэр ургаһан байна.

1943 оной зун залуу командир «Выстрел» гэжэ командна дээдэ курсада һурахаяа Москва эльгээгдэбэ. Эндэ байха үедөө һаяхан бии болоһон подполковнигой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. 1944 оной февральда курсаяа дүүргээд, В. Ф. Морозов 2-дохи Белорусска фронтдо эльгээгдэжэ, 369-дэхи дивизиин 1227-дохи стрелково полкын командираар томилогдобо. Фронтын бүридэлдэ сэрэгшэдынь Белоруссиие сүлөөлэлгэдэ хабаадаад, оронойнгоо хилэдэ гараһан байна. Могилёв хотые сүлөөлһэнэй, Осовец гэжэ хэрэмые эзэлэн абаһанай түлөө Морозовой командалдаг полк — Александр Невскиин, өөрөө командир Дайшалхы Улаан Тугай орденуудаар шагнагдаа һэн.

Зүүн Пруссида болоһон байлдаануудта шалгарһанай түлөө полкын туг дээрэ Улаан Тугай орден зүүлгэгдэжэ, Морозовшье иимэ орденоор хоёрдохёо шагнагдаба.

Данциг (Гданьск), Гдыня гэжэ порт-хотонуудые эзэлэн абалгын үедэ дайшалхы шэн зориг харуулһанай түлөө 1227-дохи Александр Невскиин орденто Улаан Тугта полкдо «Гдыньская» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо юм.

Гдыня хотые абалгын үедэ подполковник Морозов хүлөө хүндөөршье бэшэ һаа, шархатаад, фронт шадарай госпитальдо эльгээгдэбэ. Тээд элдэб шалтаг бэряад, тэндээ удаан тогтонгүй, табигдашаһан байгаа. Таягаа тулаад, командирынь полкдоо бусаба.

Одер мүрэнэй эрьеэр дайсан тон шанга, найдамтай бэхилэлтэнүүдые олоор түхеэрээ юм. Тэдэниие гаталжа гарахань үнэхөөрөөшье гайтай гээшэ һэн. Тээд Морозовой полк энэ зорилгоёо жэншэдгүй дүүргэһэн габьятай. Сэрэгшэдынь дайсанай оборонные гансашье һэтэлжэ гараа бэшэ, харин харюугайнь добтолгонуудые буруу һүргэжэ, манай гол хүсэнүүдэй мүрэниие гаталжа, добтолгоёо саашань үргэлжэлүүлхэдэ таарамжатай эрхэ байдал хангаа.

Одер шадар дайсанай обороно сүмэ сохиһоной түлөө тус полкын 400 гаран сэрэгшэд орден, медальнуудаар шагнагдаһан байна. Харин подполковник В. Ф. Морозовто СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1945 оной июниин 29-нэй Указаар Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгогдобо.

Дайнай һүүлээр 1946 ондо В. Ф. Морозов М. В. Фрунзиин нэрэмжэтэ сэрэгэй академидэ ороһон аад, шархануудынь һүжэржэ, 1947 ондо отставкада гараа һэн.

Арсалуулһанай удаа Василий Федорович Москвада, Новосибирскдэ, Ялтада ажахын хүдэлмэридэ, һүүлшын 12 жэлэй туршада Крымдэхи «Массандра» гэжэ архи хэдэг комбинадай директорэй орлогшоор хүдэлһэн байгаа.

Советскэ Союзай Герой, Улаан Тугай хоёр, Эсэгэ Ороноо Хамгаалгын дайнай I шатын, Улаан Одоной орденто, Гдыня, Гданьск хотонуудай хүндэтэ эрхэтэн В. Ф. Морозов 1972 ондо 59-тэйдөө наһанһаа гэнтэ нүгшэжэ, Ялта хотодо хүдөөлэгдөө юм.

Д. ЦЫРЕНОВ,
манай штатнабэшэ корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Ф. Морозов.
Р. АБИДУЕВАЙ зураг.

БЭЕЭ ҺОРИҺОНИИНЬ ТУҺАЛАА

ЗУРАГЛАЛ

Үглөөгүүр. Нажарай наранай элшэнүүд казарма соогуур наадажа, бүхөөр нойрсоһон сэрэгшэдэй толгойнуудые зөөлэхэнөөр эльбэн игаана. Хонжэн. Харуулда зогсоһон дневальна сэрэгшэ часыгаа хаража: «Үшөө хахад час үлэбэ», — гэжэ өөр дотороо тэмдэглэбэ. Аалин намдуу байдалые таһалһан телефоной шанга наяраанһаа тэрэ сошожо, трубкаяа абамсаараа һурамхяар дуугаа үгэбэ.

— Тревога! Танкнуудаараа һуралсалай поли руу дары ошохо! — гэһэн шанга захиралта телефоной мембрана соо дуулдаба...

Һаяын үдэрнүүдтэ тревого болохо гэжэ мэдэһэн курсант-танкистнууд нормативаар хараалагдаһан болзор соо һуралсалай полигон тиихэдэ ерээ һэн. Механик-жолоошоной мэргэжэлдэ һуража ябаһан зарим курсантнуудай дабалтатай газарнуудаар танкнуудаа ябуулхадань, Андрей сагаалсануудые нэгэ нэгээрнь нюдөөрөө мэргэлжэ байгаа бэлэй. Үдын аажма халуунай үшөө тогтоогүйдэ шалгалта дүүрэбэ. Шалгалтануудаа эрхимээр үгэгшэдэй дунда курсант Андрей Казазаевай нэрэ жэгсаалай урда дурдагдаагүй һэн.

— Тиихэдэ түбһэн юумэндэ тэбдэжэ, өөрыгөөшье, командирнуудаашье зобоодог байгаа һэн хаб— гэжэ мүнөө танкын командир, младша сержант А. Казазаев дурсана. —Мүнөө даалгагдаһан танкынгаа экипажай бүхы мэргэжэлнүүдые мэдэдэг болонхойб. Тиигээшьегүйдэ аргагүй. Хүдөө танкаараа ябатаршни нэгэ юумэнэй эбдэржэ һаатаа һаа, өөрөөл оролдохо болоно ха юмши.

Улаан-Үдэ хотын Октябрьска районой 35-дахи дунда һургуули дүүргээд, Зүүн Сибириин технологическа институтда һуража байтараа А. Казазаев сэрэгэй албанда нёдондо хабар татагдаа һэн. Л. И. Брежневэй нэрэмжэтэ полкдо һуралсал гаража, III классай наводчигой сэрэгэй мэргэжэлтэй, младша сержантын нэрэ зэргэтэй болоһон Андрей танкын командираар томилогдоһон байна.

— Учебкээ һая дүүргээд байтарнай, жагсаалда таанад хабаадалсахат гэжэ командирнай хэлээ һэн,— гэжэ Андрей хөөрэнэ. — Танкаяа сэбэрлэжэ, угаажа байгаад, жагсаалда бэлдэбэбди. Хэдэн үдэрэй үнгэрһэн хойно, Агуудхэ Октябриин социалис революциин 68-дахи жэлэй ойдо зорюулагдаһан сэрэгэй жагсаалай Шэтэ хотодо болоходо, манай танк һүртэйгөөр хүнхинэн Ленинэй нэрэмжэтэ талмай дээгүүр гараа һэн...

Удаань младша сержант А. Казазаев сэрэгэйнгээ саашанхи алба гарахаяа майор В. Шевелевой танкова батальон ерэһэн байна. Эндэ танкын командираар томилогдобо. Шэнэ газарта ядамаггүйгөөр дадажа, дайшалхы болон политическэ бэлэдхэлэй талаар батальонойнгоо эрхим сэрэгшэдэй нэгэн боложо шадаа. Багаһаа техникэдэ дуратай Андрей автомобильна ажахын инженер болохо хүсэлөө бэелүүлжэ ябахадаа, мотоспорт эрхилжэ эхилһэн юм. Ганса энэшье бэшэ, мүн дунда һургуулида военрук В. П. Воронинэй хэшээлнүүд ехэ туһатай байгаа гэжэ А. Казазаев хэлээ һэн. Строевой бэлэдхэлээр, автомат сүглуулга ба задалалгаар шадабари, граждански оборонын, физическэ хүмүүжүүлгын хэшээлнүүд, сэрэгэй алба гаража эхилхэдэнь, ехэ туһатай байгаа.

Үшөө дунда һургуулида һураха үедөө Андрей һургуулиингаа эгээл хурдан, солбон хүбүүдэй нэгэн байгаа. Дүтын, холын зайда урилдаха, утыө болон үндэрые харайха, баскетбол, волейбол, футбол, хоккей наадаха — эдэнэй ашаар тэрэ ехэ хурдан солбоноор, шадалтайгаар өөрыгөө хүмүүжүүлжэ шадаа.

— Үнэхөөрөөшье, спорт сэрэгэй албан хоёр нягта холбоотой юм байна. Учебкэдэ һая ерээд байһан үдэрнүүдээ һанахада, энеэдэтэй. Илангаяа турнигта аһалдаад, бэеэ дээшэнь татажа шадахагүй, үнэхөөрөө, талхатай мэшээг шэнги зарим хүбүүд ядалсадаг һэн. Гансашье эндэ бэшэ, мүн автомат, противогаз, үшөө хэдэн юумэ үргэлөөд холын зайда гүйхэдөө, дабалтатай газарые гаталалгада түрүүшээр ядалсаа һаа, хоёр һарын үнгэрөөд байхада, шадал нэмэһэн шэнгеэр харагдаа бэлэй. Би урдахияа хааха шадалтайб гэжэ өөр тухайгаа буруул һанадаг байгаа хаб. Одоол эндэл хатуужааб гэжэ хэлэхэдээ, даншье һаа охээр хэлэнэгүйб. Арми гээшэмнай ондоол юумэн байна, — гэжэ младша сержант А. Казазаев спорт тухай бодомжолон хөөроо һэн.

Саашадань тэрэ хөөрөөгөө үргэлжэлүүлхэдээ, һургуулиин үедэ ЛВРЗ-гэй спортивна клубай хоккейнэ гол командада наададаг, һүүлээрнь хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой футболой командада бэеэ һоридог тухайгаа дурсаа һэн. Зүүн Сибириин технологическа институтда мотоспортын хэшээлнүүдтэ ябажа эхилһэнээ һонирхолтойгоор хөөрэнэ. Та спортын нэгэн—хоёр зүйлөөр бэшэ, харин хэдэн олон янзаар бэеэ һориходоо залхуурдаггүй гүт гэжэ һураһамни, нэгэ хэдэн минута аргаахан һуугаад, тиихэдэ бараг байгаа, мүнөө гансал футбол, хоккей үлөөхэб гээ һэн.

Младша сержант А. Казазаевай намтар, сэрэгшыншье ажабайдал юрын лэ, бусадһаа юугээршье илгараагүй хэбэртэй. Зүгөөр тэрэнэй абари занда өөрынь ямар бэ даа шэнжэ бии гэжэ абаһаар тухайлжа, таажа ядаа һэм. Хөөрэхэдөө түбшэн тэнюун, үлүү юумэ хэлэхэгүй. Һүүлээрнь шатар, теннис, биллиард наададаг, мүн уласхоорондын асуудалнуудаар, илангаяа эрдэм, техникын асуудалнуудаар һонирходог тухайгаа хөөрэжэ дүүргэхэдэнь, дүрбэн тэгшэ хүгжэлтэтэй хүн гээшэмнай энэл бэшэ гү гэжэ өөр дотороо тэмдэглээ һэм.

Х. СОКТОЕВ.

НЮТАГ НЮТАГАЙ hОНИН

ХЯАГТАhАА МЭДЭЭСЭНЭ:

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ЖАСАДА

Сүхын арhанай заводой оёдолой цехэй коллектив амаралтын үдэр субботнигто эмхитэйгээр гаража, хүдэлжэ олоhон 180 түхэриг эб найрамдалай совет жасада дамжуулба.

Энэ үдэр цехэй бүхы хүдэлмэрилэгшэд габшагайгаар ажаллаhан байха юм. Арадай депутадуудай поселково Соведэй депутат, түрүү оёдолшон А. Г. Магац халаанайнгаа даабарие 272 процент дүүргэв. Залуу хүдэлмэрилэгшэд В. Курикалова, Т. Мелентьева, В. Плотников гэгшэд үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлжэ, үдэрэй нормые 170 процент дүүргэhэн байха юм.

КОНКУРС БОЛОБО

Хяагтын универмагай байшан соо үнгэргэгдэhэн «Басагад, хабаяа туршая» гэhэн конкурсдо 9 залуу наймаалагшад хабаадажа, хоорондоо мүрысэhэн байна. Конкурсын дүримөөр басагад 3 даабарида зүб харюу үгэхэ ёhотой байгаа.

Конкурсын hүүлээр жюрин комиссиин гэшүүд баллнуудые тооложо, мүрысөөндэ илаhан басагадые элирүүлээ. Гэрэй эд хэрэгсэлнүүдэй магазинай наймаалагша Ольга Жидомбаева бүхы даабаринуудта дүүрэн харюу үгэжэ, бэшэнэй дундаhаа эрхимлэжэ гараа.

Е. СУРМАЧ.

ДЕЛЕГАДЫЕ ҮДЭШЭЛГЭ

ПЕТРОПАВЛОВКА [Телефоноор абтаба]. КПСС-эй XXVII съездын делегат, Оёорой совхозой директор Степан Матвеевич Филипповэй партиин XXVII съездэдэ хабаадахаар Москва ниидэхын урда тээхэнэ үдэшэлгэдэ зорюулагдаhан уулзалга КПСС-эй Зэдын райкомдо болобо. Тус уулзалгада районой партийно-ажахын эдэбхитэд уригдаhан байна.

Энэ уулзалгые КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь С. Б. Жаргалов нээжэ, эндэ суглараагшадта районой мүноо үеын байдал тухай тобшоор хөөрэбэ.

КПСС-эй XXVII съездын делегат, Оёорой совхозой директор С. М. Филиппов үгэ хэлэhэн байна. КПСС-эй ээлжээтэ съездын делегадаар hунгагдаха ехэ этигэл найдабари үзүүлhэндэнь тэрэ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргөө. «Энэ найдабарииень харюулхын тула бүхы хүсэеэ зорюулхаб»,— гэбэ.

Энэ уулзалгада КПСС-эй обкомой секретарь К. К. Шомоев хабаадажа, үдэшэлгын халуун үгэ хэлэhэн байна.

Ш. БАКШЕЕВ,
манай корр.

БУРЯАД ЗОХЁОЛШОД — АГАДА

Партиин XXVII съездэдэ, элитэ уран зохёолшо Ж. Тумуновай түрэhөөр 70 жэлэй ойдо зорюулагдаhан совет Буряад литературын үдэрнүүд Агын Буряадай автономито округто февралиин 20-hоо эхилбэ. «Сэсэглэн hалбарыш, Агын тала» гэжэ нэрлэгдэhэн ниитэ уряатай эдэ үдэрнүүдтэ хабаадалсахаяа республикымнай мэдээжэ уран зохёолшод Ч-Р. Намжилов, Ц. Номтоев, Ц-Ж. Жимбиев, Ц. Галанов, Г. Чимитов, А. Бадаев, Ц-А. Дугарнимаев гэгшэд ошонхой.

Тэдэнэр Шэтын, Агын уран зохёолшодтой суг округой гурбан районоор ябажа, ажалшадтай, hурагшадтай уулзаха.

Совет Буряад литературын үдэрнүүдтэ хабаадагшад Жамсо Тумуновай түрэhэн Табтаанай нютагта хүрэхэ. Тэндэ Ж. Тумуновай ажабайдал болон зохёохы замые харуулhан уран зохёолой — хизаар ороноо шэнжэлгын музейе нээлгын баяр ёhололдо хабаадалсахань. Тус музейн байшан республикымнай Соёлой министерствын хүдэлмэрилэгшэдэй хэhэн проектээр бүтээгдэhэн байна.

Манай корр.

ХУЖАРЛАН ХАРАНА

Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейн залнууд соо республикын мастернуудай буулгаhан фото-зурагуудай выставкэ уржадэр нээгдэбэ. КПСС-эй XXVII съездэдэ зорюулагдаhан тус выставкые Буряадай АССР-эй Журналистнуудай холбооной правлени эмхидхэжэ, олоной үзэмжэдэ табиба.

Музейн залнууд соо табигдаhан фото-зурагууд үнгэтэ болон хара сагаан саарhан дээрэ буулгагдаhан байна. Тэдэнэй дунда СССР-эй Журналистнуудай холбооной гэшүүд С. Ц. Балдуев, В. А. Матвиевский, Н. Н. Ефимов, hайн дураараа фото-зурагуудые буулгажа, республикын газетэнүүдтэ баруулжа байдаг П. И. Бурмакин, И. О. Корякин, залуу фотографуудай гоё hайхан фото-зурагуудые эндэ ерэгшэд хужарлан харана.

Т. БАДМАИН.

Манай штатнабэшэ фотокорреспондент П. Бурмакинай буулгаhан энэ зураг дээрэ хүдөө ажахын институдай «Алтан булаг», багшанарай институдай «Байгалай долгинууд» гэhэн уран hайханай бүлгэмэй бэлигтэйшүүлэй хальмаг хатар гүйсэдхэжэ байхыень харанат. Тэдэнэр энэ хатараа КПСС-эй XXVII съездэдэ зорюулна.

ТАСС АПН
ХИЛЫН СААНАhАА

ЕХЭ АНХАРАЛТАЙГААР ШАГНАГДАБА

ЖЕНЕВЭ. Буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар эндэ үнгэргэгдэжэ байhан конференциин сесси дээрэ СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо Г. М. Корниенко үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой конференцидэ эльгээhэн бэшэгые соносхон уншаба.

Буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар үнгэргэгдэжэ байhан конференцидэ хабаадагшад М. С. Горбачевой эльгээhэн бэшэгые ехэ анхаралтайгаар шагнаhан байгаа.

Дэлхэй дээрэхи оршон байдалые совет хүтэлбэрилэгшэд hайнаар ойлгожо, бидэнэй сэдьхэлээ хүдэлжэ, hанаагаа зобожо байhан хэрэгые тон харюусалгатай гэжэ тоолоно гээд тэрэ саашадаа хэлэбэ. Гурбан мянгадахи жэлэй богоhо дээрэ хүн түрэлтэн зүб харгы зам шэлэжэ, хуби заяагаа тодорхойлхо ёhотой. Мүноо хүн түрэлтэн өөhэдыгөө үгы хэхэ аргатай түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдтэй юм. Гэбэшье совет хүнүүд эдэ бүгэдые усадхаха, ядерна дайнай аюулые зайсуулан сараха арга үгы болонхой гэжэ совет хүнүүд тоолоногүй. Уласхоорондын байдалые hайн тээшэнь үндэhөөрнь хубилгаха бодото арга боломжын бии байhанда үнэн зүрхэнhөө этигэнэбди.

Ядерно-замбуулиннай буу зэбсэгэй үе сагта бусадай аюулгүй байдалда хоро хүргэжэ, өөhэдыгөө аюулгүй байдалые бэхижүүлжэ шадахагүй байнабди. Ядерна буу зэбсэгэй үе сагта гүрэнүүдэй аюулгүй байдалые хангахын тула тэдэнэй аша туhые хараада абаха ёhотойбди гэжэ М. С. Горбачев тэмдэглээ hэн.

Эдэ бүхы асуудалнуудаар Советскэ Союзай үргэн ехэ дурадхалнууд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой байгша оной январиин 15-да хэhэн Мэдүүлгэ соо найруулагданхай. Энэ зуун жэлэй дүүрэтэр бүхы дэлхэй дээрэ ядерна буу зэбсэгүүдые шата шатаарнь усадхаха программа тэрэнэй гол хубинь болоно.

Буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар үнгэргэгдэжэ байhан конференци тухай хэлэхэдээ, энэ хадаа тон шухала, өөрсэ удха шанартай хуралдаан болоно гэжэ М. С. Горбачевой конференцидэ эльгээhэн бэшэг үшөө дахин батална гээд үгэ хэлэгшэ түгэсхэлдөө мэдүүлээ.

ПЛЕНАРНА ЗАСЕДАНИ

ВЕНЭ. Түбэй Европодо зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба буу зэбсэгүүдые хороохо тухай хөөрэлдөөнүүдэй пленарна заседани дээрэ ГДР-эй делегациие толгойлогшо, элшэн сайд А. Виланд үгэ хэлээ. Венэдэхи хөөрэлдөөнүүдтэ сэхэ хабаадажа байhан социалис гүрэнүүдэй — ГДР-эй, ПНР-эй, СССР-эй ба ЧССР-эй үмэнэhөө ГДР-эй делегаци «Түбэй Европодо зэбсэгтэ хүсэнүүдэй болон буу зэбсэгүүдэй хэмжээе саашадаа үргэдхэнгүйгөөр Советскэ Союзай болон США-гай хуурай газарай сэрэгүүдые, буу зэбсэгүүдые хороожо эхилхэ тухай хэлсээнэй» дэлгэрэнгы проект дурадхаба. Энээнэй үндэhөөр али алинда таарамжатай хэлсээнэй текст зохёохыень НАТО-гай оронуудта дурадхагдаа. Социалис оронуудай 1985 оной февралиин 14-дэ оруулhан дурадхалай бүхы шухала дүримүүдые үлөөжэ, шэнэ проект тэдэнние гол түлэб хүгжөөнэ, тододхоно, нэмээнэ. Баруунай оронуудай hанал бодол тэдээн соо хараада абтаhан байна.

Хэлсээнэй проектын гол дүримүүд иимэ:

— хэлсээнэй хүсэндөө орохо үе сагhаа хойшо жэлэй турша соо СССР болон США Түбэй Европын районhоо тус тустаа 11,5 болон 6,5 мянган хуурай газарай сэрэгшэдые буу зэбсэгтэйнь, сэрэгэй техникэтэйнь хамта гаргажа, национальна газар дайда руугаа оруулха. Хороогдожо абаашагдаха я а байhан сэрэгэй частьнуудай списогүүдые урда тээнь андалдаа абалсаха;

— совет болон американ сэрэгүүдые хорооhоной hүүлээр хөөрэлдөөнүүдтэ сэхэ хабаадажа байhан бүхы 11 орон гурбан жэлэй хугасаа соо Түбэй Европодо хуурай газарай сэрэгүүдые, агаарай сэрэгэй хүсэнүүдые олошоруулха ёhогүй;

— сэрэгүүдээ олошоруулхагүй тухай уялгын бэелүүлэгдэжэ эхилхэдэ, НАТО-гай оронуудай болон Варшавска Договорой оронуудай эндэ үлөөгдэhэн зэбсэгтэ хүсэнүүд тухай шэнэлэгдэhэн тоо баримтануудые жэл бүри халан абалсажа байха;

— хэлсээе бэелүүлгэдэ хабаатай асуудалнуудые дары түргөөр хаража үзэхын тула зүбшэлэлгын комисси байгуулхаар хараалагдаа.

Социалис оронуудай дурадхаhан хэлсээнэй проект Венэдэ үгээ ойлголсохо талаар бодото үндэhэ hуури табиха байна.

БЭЛЭДХЭЛЭЙ ТҮГЭСХЭЛЭЙ ШАТА

ПРАГА. Чехословакиин Компарти өөрынгөө XVII съездэдэ бэлэдхэлэй түгэсхэлэй шатада оробо — ЧССР-эй арбан областьдо, мүн Прагада, Братиславада тоосоото-hунгалтын партийна конференцинүүд дүүрэбэ. Чехословакиин ниислэл хотын коммунистнуудай конференциин хүдэлмэридэ КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак хабаадаа.

Партиин хуралдаанда бэлэдхэлэй бүхы ябаса политическэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэржэ байна гэжэ делегадуудай областной конференцинүүд дээрэ хэлэhэн үгэнүүд батална. Бүхы орон соо съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөөн дэлгэрбэ. КПЧ-гэй Центральна Комитедэй политикые нэгэн hаналтайгаар дэмжэжэ байhанаа областной конференцинүүдэй делегацинууд мэдүүлээ. Чехословакиин арадай ажахые хүгжөөлгые саашадань хурдадхалгын харюусалгатай зорилгонуудые шиидхэлгэ КПСС-тэй, Советскэ Союзтай, социалис оронуудай аха дүү партинуудтай ба арадуудтай харилсаа холбоогоо үргэдхэн бэхижүүлгэтэй нягта холбоотой байна гэжэ тэдэнэй хэлэhэн үгэнүүд соо тэмдэглэгдээ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой Мэдүүлгэ соо найруулагдаhан шэнэ эб найрамдалта үүсхэлнүүдые КПЧ-гэй областной партийна конференцинүүд үндэрөөр сэгнэнэ.

Мартын 24-дэ нээгдэхэ Чехословакиин Коммунис партиин XVII съездын делегадууд hунгагдаа.

Р. РЕЙГАН ГРЕНАДА ОШОБО

ГАВАНА. США-гай президент Р. Рейган нэгэ үдэрэй албанай хэрэгээр Гренада ошобо. Карибска бассейнэй оршондохи зарим гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй тэндэ уулзаха байна. Ошохоёо байhантайнь дашарамдуулан, Сагаан байшан номнолой шуугята ябуулгануудые дэбэргэнэ. Ээлжээтэ политическэ худал хуурмаг ябуулгын бодото удхые дэлхэйн олониитэhээ далдалха гээшэ тэрэнэй гол зорилго болоно.

Уулзалга дээрэ «экономическа» асуудалнуудта гол анхарал хандуулагдаха юм ха гэжэ Сагаан байшан батална. Тус районд Холбоото Штадуудай зонхилхы үүргые бэе дээрээ даажа абаха ёhотой хархис сэрэгэй-политическэ бүлэглэл байгуулха хүсэл эрмэлзэлээ Вашингтоной далдалан халхалхын тула иимэ баталамжануудые хэнэ гэжэ шэнжэлэгшэд үндэhэ баримтатайгаар тэмдэглэнэ. Уулзалга хэхын тула Вашингтон Гренадые дэмы шэлээгүй. Американ хархис политикаhаа уламжалан, Карибска далай соохи арал дээрэ оршодог энэ гүрэн хохидоо hэн шуу. США-гай бэелүүлдэг «неоглобализмын доктринатай» зохилдуулан, тэдэ Никарагуада, Анголодо, Афганистанда ба бусад гүрэнүүдтэ эсэргүү соносхогдоогүй дай үүдхэнэ.

ЭРШЭТЭ ЯБУУЛГЫН ДОЛООН ХОНОГ

ХЕЛЬСИНКИ. Индиин океан дээрэ империалис сэрэгэй баазануудые усадхахын, буу зэбсэгүүдые үргэнөөр бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө, мүн Персидскэ тохойдохи дайн байлдаае зогсоохын түлөө ябуулгануудай февралиин 17-hоо 23 болотор үргэлжэлхэ долоон хоногто хабаадахыень Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет (ВСМ) эб найрамдал хамгаалдаг бүхы национальна комитедүүдые уряалба.

hүүлэй табан жэлэй хугасаа соо Иран болон Ирагай хоорондо боложо байhан дайн байлдаанай hүжэрэлгэ олон тоото хүн бүхэнэй амин наhа таhалhан, ехэ уршаг хойшолонгуудые үүдхэhэн байна. Холбоото Штадуудай сэрэгүүдээ тус районд байлгаhан ушар энээнэй гол шалтагаан болоно. США-гай «түргэн добтолго хэхэ хүсэнүүдые» хүтэлбэрилхын тула тусхай түбэй командовани байгуулагдаа.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Февралиин 23-hаа мартын 2 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 23
СОВЕТ АРМИИН БА ДАЛАЙН-СЭРЭГЭЙ ФЛОДОЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — Ритмическэ гимнастика. 10.10 — «Эрдэм ухаан ба техникэ». 10.20 —«Спортлотогой» 8-дахи тираж. 10.30 — «Будильник». 11.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 12.00 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 12.30 — «Аяншалагшадай клуб». 13.30—«Хүгжэмтэ киоск». 14.00 —Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд. 15.00 — «Ном уншаха дуратайшуулай анхаралда». 15.45 — «Совет газар дээрэ уулзалга». 16.00— Баримтата фильм. 17.05 — Мүнөөдэр— Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой үдэр. 17.20 — Концерт. 19.00 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.45 — «Первая конная». 1-дэхи, 2-дохи сери. 22.00 — «Время». 22.35 — Москвагай академическэ хореографическа училищиин hурагшадай концерт. 23.20 —Хүнгэн атлетикээр Европын чемпионат. 23.50 —Конькигаар урилдалгаар дэлхэйн чемпионат. 00.20 — Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Зарядкада зогсогты». 9.15 — «Если враг не сдается» — уран hайханай фильм. 10.35 — «Эжын hургуули». 11.05 — А. Хачатурян. Оркестртэй хамта скрипкэ дээрэ гүйсэдхэгдэхэ ре мажор концерт. 11.40 — Ленинградай те-

ПОНЕДЕЛЬНИК, 24

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.50 — «Морской охотник». Үхибүүдтэ фильм. 11.00 — «Аяншалагшадай клуб». 12.00 — Мультфильмнүүд. 12.40 — Шэнэ hонин (12.45 хүрэтэр). 15.30 — Шэнэ hонин. 15.50 — Баримтата фильмүүд. 16.35 —«Эжын hургуули».

Улаан-Үдэ. 17.10 — «За радугой» —телефильм. 17.30 — «Эрдэм-техникын дэбжэлтэ: хурдадхалгын замууд». 18.10— «Саян» гэhэн программа. КПСС-эй XXVII съездын делегат, Зэдын районой Оёорой совхозой директор С. М. Филиппов дамжуулгада хабаадаха. 18.45 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 19.15—«БАМтоннельстрой» трестын 18-дахи тоннельнэ отрядай бригадир Н. И. Дроваль тухай очерк.

Москва. 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00— Хүнгэн атлетикээр Европын чемпионат. 20.30 — Гүрэнэй Оренбургын ород арадай хоорой концерт. 20.50 — «Не имеющий чина» —гурбан серитэй уран hайханай фильм. 1-дэхи сери. 22.00 — «Время». 22.30 — «Долоон хоногой спорт». 23.00 — Искусствын уран бэлигтэнтэй уулзалга. 00.15 — «Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — «Твое открытие мира профессий». 1-дэхи фильм. 9,35, 10.35 — Байгаали шэнжэлгэ. 3-дахи класс. 9.55— Баримтата фильм. 10.05 — «Ород хэлэн». 10.55 — Газай промышленностьда автомат нэбтэрүүлгэ ба хүтэлбэрилгэ. 11.05 — СПТУ-гай hурагшадта. Информатикын болон тоолон тодорхойлхо техникын үндэhэ hуури. 11.35, 12.40 — Хүгжэм. 7-дохи класс.12.05 — «Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 13.10 —«Архи уухагүй ябадалые ажабайдалай ёhо гурим болгохо». 13.40 — «Багшада — хүгжэмэй хэшээл». 14.40 — Кувейт тухай дамжуулга. 15.10 — А. С. Пушкинай hүүлшын үдэрнүүд.

Улаан-Үдэ. 16.10 — Соносхолнууд. 16.20 — «Нэгэ жагсаалда» — киноочерк. 16.40 — «Но-

ВТОРНИК, 25

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.40 — «Долоон хоногой спорт». 10.10 — «Мандат» — үхибүүдтэ фильм. 11.30 — «Песня в сердце моем». Киноконцерт. 12.15 — Түбэй выставкын залда КПСС-эй XXVII съездэдэ зорюулагдаhан уран зурагай бүхэсоюзна выстакэhээ репортаж. 12.55 — Союзна республикануудай арадай коллективүүдэй концерт. 13.40 — Баримтата фильм. 14.05 — П. И. Чайковский, 4-дэхи номерой симфони. 14.50 — **Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVII съездые нээлгэ. Съездын Кремлиин ордонhоо дамжуулагдаха.**

Улаан-Үдэ. 20.20 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.40 — «Не имеющий чина». 2-дохи сери. 22.00 — «Время». hүүлээрнь — Искусствын уран бэлигтэн, Ленинскэ шангай лауреадууд—КПСС-эй XXVII съездын делегадуудта. Союзуудай байшангай Колонно залhаа концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Баримтата фильм. 9.35, 10.35 — Физикэ. 10-дахи класс. 10.05 — Француз хэлэн. 11.05 — «Совет уран зурагай искусствада коммунистын образ». 11.35, 12.45 — Ботаника. 5-дахи класс. 11.55 — Совет драматургида В. И. Ленинэй образ. 13.00 — А. Платонов. «На заре туманной юности». 14.05 —П. И. Чайковский. 4-дэхи номерой симфони. 14.50 — **«Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVII съездые нээлгэ.**

СРЕДА, 26

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 10.00 — В. Гаврилин. Фортепиано дээрэ дүрбэн гараар наадагдаха аялга. 10.25 — «Не имеющий чина». 1-дэхи сери. 11.35 —Домрын абяан зэдэлнэ. 11.55 — Баримтата фильм. 15.30 — КПСС-эй XXVII съезд дээрэ. 15.50 — Баримтата фильмүүд. 16.45 — Уласхоорондын пролетарска гимн тухай. 17.10 — «Кремльдэхи В. И. Ленинэй кабинет-байра» гэhэн музейдэ экскурси. 17.45 — «Ородой миниатюра». 18.05 — «Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 18.35 — С. Прокофьев. Оркестртэй хамта фортепиано дээрэ гүйсэдхэгдэхэ 3-дахи номерой концерт. 19.05— «Объективтэ — Эхэ оромнай»— фотоконкурс.

Улаан-Үдэ. 19.10 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.30 — КПСС-эй XXVII съезд дээрэ. 20.00 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.15 — «Эб найрамдал ба залуушуул». 20.55 — «Не имеющий чина». 3-дахи сери. 22.00 —«КПСС-эй XXVII съезд дээрэ». 22.15—«Хүгжэмтэ үдэшэнүүдэй хуудаhанууд». Концерт. 23.15 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Баримтата фильм. 9.35, 10.35 — Географи. 7-дохи класс. 10.05, 13.55 — Немец хэлэн. 11.05 — Тележурнал. 11.35, 12.40 — Хүгжэм. 1-дэхи класс. 12.05 — Түрэлхидтэ тележурнал. 13.10 — Г. Батлановай зохёолнуудай хуудаhануудаар. 14.25 — СССР-эй Наукануудай академи — КПСС-эй XXVII съездэдэ. 15.25—«Гэр бүлын ажабайдалай ёhо заншал».

Улаан-Үдэ. 18.25 — Баргажан тосхоной түүхын түхэл шэн-

ЧЕТВЕРГ, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 10.00 Баримтата фильм. 10.20 —«Не имеющий чина». 2-дохи сери. 11.35 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 15.30 — КПСС-эй XXVII съезд дээрэ. 15.45 —Баримтата фильм. 16.05 — Арадай инструментнүүдэй оркестр наадаха. 16.35 — «Газар дээрэ, огторгойдо, далай дээрэ». 17.05 — «...16 хүрэтэр ба тэрээнhээ дээшэ наhатайшуулда». 17.50— Баримтата фильм. 18.50 — Арфа зэдэлнэ.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.30 — КПСС-эй XXVII съезд дээрэ. 20.00 —«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.25 —«Теплое место» — зүжэг. 22.00 — КПСС-эй XXVII съезд дээрэ. 22.15 —Гүрэнэй Хойто ород арадай хоорой концерт. 23.15 — «Время». 24.00 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Динамо» (Москва) — ЦСКА.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9,35, 10,35 — Юрэнхы биологи. 10-дахи класс. 10,05, 14.40 — Испан хэлэн. 11.05 — СПТУ-гай hурагшада. Түүхэ. 11.35, 12.40 — Физикэ. 9-дэхи класс. 12.05 — «Эжын hургуули». 13.10 — «Старшина» — уран hайханай фильм. 15.10 В. Овечкинэй зохёолнуудай хуудаhануудаар.

Улаан-Үдэ. 18.00 — hурагшадай сүлөө саг. 18.40 —Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар).

Москва. 19.00 — Мультфильмнүүд.

ПЯТНИЦА, 28.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 10.00 — Хүүгэдэй уран hайханай коллективүүдэй концерт. 10.30 — «Не имеющий чина». 3-дахи сери. 11.35 — «Эб найрамдал ба залуушуул». 15.30 — КПСС-эй XXVII съезд дээрэ. 15.50 — Баримтата фильм. 16.10 — Гүрэнэй Н. Осиповой нэрэмжэтэ ород арадай оркестрэй концерт. 16.50 —«Орленок» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 19.30 — КПСС-эй XXVII съезд дээрэ. 20.00 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.25 — Мультфильм. 20.30 — «Дублер начинает действовать» — уран hайханай фильм. 22.00 — КПСС-эй XXVII съезд дээрэ. 22.15 — «Дуун-86». 23.15 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35 — Түүхэ. 4-дэхи класс. 10.05, 14.40 — Англи хэлэн. 11.05 — СПТУ-гай hурагшадта Гоё hайханиие ойлгожо hураха. 11.35, 12.40 —В. А. Катаев. «Белеет парус одинокий». 12.05 — «Шатарай hургуули». 13.10 — «Коммунис партиин манифестын» түүхэтэ удха шанар. 13.40 — В. Розов ба тэрэнэй геройнууд. 15.10— «Мэдэхэ, шадаха бай».

Улаан-Үдэ. 17.15 — Шэнэ hонин. (буряадаар). 17.30 — Хүдөөгэй ажалшадта концерт.

Москва. 18.05 — Афганистанай дуунууд. 18.30 — Баскетбол. Европын чемпионуудай кубок. «Цибона» (Югослави)

МАРТЫН, 1, СУББОТО.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 10.00 — Түрэлхидтэ тележурнал. 10.30 — «Элүүр энхэ байлга». 11.15 — «Арадай уран бэлиг». 12.00 — «Бултанда ба хүн бүхэндэ». 12.30 — Гүрэнэй М. Пятницкиин нэрэмжэтэ РСФСР-эй ород арадай хоорой концерт. 13.20 — «Уран зурагай искусство». 14.05 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 14.20 — П. И. Чайковскиин «Хун шубуута нуур» балет. 15.30 — КПСС-эй XXVII съезд дээрэ. 15.45 — Баледэй үргэлжэлэл. 16.40 — «Десять минут с Иркутском» — баримтата фильм. 17.00 — «Ан амитадай аймагта». 18.00 — «Военно-полевой роман» —уран hайханай фильм. 19.30 — КПСС-эй XXVII съезд дээрэ. 22.15 —«И снова оперетта»—фильм-концерт. 22.55 — Баримтата фильмүүд. 23.15 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Киножурнал. 9.25 — Ритмическэ гимнастика. 9.55 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 10.25 — «Манай саад».

Улаан-Үдэ. 10.55 — Буряад хэлэнэй хэшээл. 11.10 — Баргажан hуурин тосхоной түүхэтэ түхэл шэнжые байhан хэбээрнь үлөөхэ тухай. 11.55 — «Ералаш».

Москва. 12.10 — «Великий самоед». 1-дэхи, 2-дохи сери. 14.20 — Боксоор СССР-эй чемпионат. 15.20 — Баримтата фильмүүд. 16.10 — Кинопано-

ВОСКРЕСЕНИ, 2.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 10.00 — Ритмическэ гимнастика. 10.30 — «Спортлотогой» 9-дэхи тираж. 10.40 — «Будильник». 11.10 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 12.10 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 12.40— «Аяншалагшадай клуб». 13.40—«Хүгжэмтэ киоск». 14.10 —«Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 15.10 — СССР-эй арадай артист, кинорежиссер С. А. Герасимовай уран hайханай фильмүүд. «Семеро смелых». 16.50 — «Сэсэгүүд танай гэртэ». 17.50 — Киноафиша. 18.10 — СССР-эй арадай артистка Н. А. Обухова тухай хүгжэмтэ фильм. 19.20 — Мультфильмнүүд. 20.00 — КПСС-эй XXVII съездын делегадууд болон айлшадта концерт. 22.00—«Время». 22.45 — Поэтическэ антологи. А. Безыменский. 23.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат, «Спартак» — «Жальгирис». 23.45 —Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Зарядкада зогсогты!». 9.15 — Концерт. 9.45 — Баримтата фильм. 9.55 — «Ород хэлэн». 10.25 — Е. Глебов. «К миру» гэhэн симфони. 10.45—Баримтата фильм.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Хойто-Муяын тоннелиин барилгын хүнгэн бэшэ алхамууд» — В. Юдинай репортаж. «Агропромой hалбаринуудта». «Хүгжэлтын замда ороод» — А. Хамагановай статья. ТАСС-ай шэнэ hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Хүсэлөө бэелүүлхэ эрмэлзэл» — КПСС-эй XXVII съездын делегат тухай В. Бадмаевай зураглал. «Партийна ажабайдал: эхин организациин хэрэгүүд». «Үгөөрөөшье, өөрынгөө жэшээгээршье» — С. Убеевэй корреспонденци. «Түрүүшын үдэрhөө эдэбхитэйгээр, ашаг үрэтэйгөөр хүдэлхэ» — В. Базаровай статья. «Республикын арадай хиналтын комитедтэ» — мэдээсэл.

Гурбадахи хуудаhанда. «Социализмын ба эб найрамдалай хэрэгые хамгаалагша» — П. Шевченкын статья. «Сэрэгэйнгээ уялгые дүүргэн» — ТАСС-ай фото-мэдээсэл. «Үндэр өөдэ уряалан дабшуулhан зам» — В. Князевай статья. «Дэлхэй дээрэ юун болоноб?» — ТАСС-ай ба АПН-эй материалнуудай суглуулбари.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Даншье hаа, түргэн шиидхэе...»— —А. Праведниковай статья.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ. 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина. Н-00389. Заказ № 45. Индекс 0